

NOVADNIEKS

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2011. GADA 5. JŪLIJS

● Nr. 50 (8129)

● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,45

**Māja zem
latvisko rakstu
zīmēm**

5. lappusē

**Preiļu un
Līvānu novadā
top tematiskie
ciemi**

6. lappusē

**Aizturēti
pensionāres
aplaupītāji
Vārkavas novadā**

10. lappusē

Līvānieši vieni no pirmajiem uzsākuši daudzdzīvokļu mājas siltināšanu

● Reāli mājas siltināšanas un renovācijas darbi par saviem līdzekļiem un Eiropas finansējumu pašlaik notiek Līvānos, Rīgas ielā 204. Darbus organizē mājas apsaimniekošanas biedrība «Sābri», kuru vada Skaidrite Vucēna (no kreisās). Viņas aktīvās palīdzes ir Lūcija Stikute, Aina Prohorova (attēlā ar mazdēlu Jēkabu) un Marija Midalkina. Foto: A.Šņepsts

Dīvstāvu namu Līvānos, Rīgas ielā 204, pašlaik iejōz sastānes, rosās celtnieki. Sākusies mājas siltināšana, darbs, kuram joprojām pilsētu iedzīvotāji nevar sadūšoties, kaut arī apsolīts Eiropas finansiālais atbalsts, un arī pašvaldības un namu apsaimniekotāji cenšas dzīvokļu īpašniekus atbalstīt un iedrošināt. Kāds ir galvenais iemesls tam, ka iedzīvotāji izturas pasīvi attiecībā uz komforta līmeņa paaugstināšanu savos mitekļos un mājas vizuālo izskatu izmaiņām? Ko tur slēpt, — siltināšanas izmaksas ir lielas, iedzīvotājiem šādu uzkrājumu nav, un nākas ņemt aizdevumu bankās, savukārt pašreizējā ekonomiskajā situācijā cilvēki ir skeptiski attiecībā uz savu nākotni, darbu un līdz ar to iespējām atdot parādu. Tomēr minētās mājas iedzīvotāji ir pilni apņēmības un cerības, ka viss izdosies labi, un šī uzticēšanās balstās uz stingri pamatotiem aprēķiniem. Par to,

kā nama iemītnieki nonāca pie kopīga lēmuma par nama siltināšanas nepieciešamību, kā rit darbi un cik ilgā laikā būs jāsedz izdevumi, «Novadniekam» pastāstīja Skaidrite Vucēna, mājas apsaimniekošanas biedrības «Sābri» valdes priekšsēdētāja.

Māja Rīgas ielā ir viena no vecākajām padomju laika būvēm pilsētā un uzcelta 1959. gadā. Tai nebija uzstādītas ūdens notekcaurules, līdz ar to lietūs ūdens nokļuva uz pamatiem, tos bojājot. Ziemā, kad pamati caursalst, māja, kas būvēta no silikātķieģeļiem, kustas, un tā rezultātā sienā radās dziļas plaisas. Vairāku dzīvokļu īpašnieki dzīvo citur, mājokļus neapkurina, bet līdz ar to arī blakus dzīvokļi ir auksti. Jumts bija novecojis, pa to iekļuva sniegs un lietūs ūdens. Visi šie apstākļi pamudināja uz mājas siltināšanu, projektā iekļaujot arī renovāciju, Skaidrite Vucēna skaidroja apstākļus, kas iedrošināja uz siltinā-

šanas darbiem.

Iedzīvotāji savu namu apsaimniekošanā pārņēmuši jau 2001. gadā. Desmit gadu laikā daudz padarīts ēkas un apkārtnes sakārtošanā. Nojauktas novecojušās malkas nojumes (namā ir krāšņu apkure) un vietā uzbūvēti jauni šķūniši, kā arī veikti citi darbi. Lai piedalītos visā Latvijā izsludinātajā siltināšanas projektu konkursā, bija vajadzīga biedrība ar juridisku statusu, tāpēc 2008. gadā tika izveidota biedrība «Sābri».

Skaidrite Vucēna neslēpa, ka sākumā iedzīvotāju domas attiecībā uz siltināšanas nepieciešamību dalījās, lielākā daļa bijusi pret, jo cilvēki apzinājušies, ka tas būs ļoti dārgi. Pēc projekta izstrādāšanas un darbu izmaksu aprēķināšanas izrādījies, ka nepieciešami 60 000 latu. Mājā ir 12 dzīvokļi, 10 no tiem privatizēti, bet divi pieder pašvaldībai, kas tos izīrē.

Turpinājums 4. lappusē.

ABONĒJIETT
«NOVADNIEKU»

modernizētajās
«Latvijas Pasta» nodaļās
līdz 26. jūlijam,
pārējās pasta nodaļās
un pie pastniekiem
līdz 21. jūlijam,
«Novadnieka»
redakcijā Brīvības ielā
14, Preiļos,
un interneta mājas lapā
www.novadnieks.lv
sadalā «Abonēšana» —
līdz 21. jūlijam.

Apstiprināja mazo un vidējo komercsabiedrību līdzfinansēšanas konkursa rezultātus

Pamatojoties uz likumu «Par pašvaldībām» un uz Preiļu novada domes izsludināto atklāto projektu konkursu mazo un vidējo komercsabiedrību projektu līdzfinansēšanai, apstiprināto konkursa nolikumu un projektu vērtēšanas sēdes protokolu, domes sēdē nolemts atbalstīt trīs komersantus.

Diviem komersantiem nolemts piešķirt finansējumu 50% apmērā no kopējām projekta izmaksām, bet trešajam — mazāku summu.

Finansējumu 2549,50 latu apmērā dome piešķir SIA «Preime» izstrādātajam projektam «Tehniskā nodrošinājuma iegāde uzņēmuma konkurētspējas paaugstināšanai un veicamo darbu apjoma palielināšanai». Projekta kopējā summa ir 5099 latu. Uzņēmēji iecerējuši iegādāties elektronisko tahimetru, datu kontrolieri ar mērniecības programmu, kas ļaus palielināt izpildāmo pasūtījumu apjomu, uzlabos tehnisko nodrošinājumu un dos iespēju izveidot speciālistu brigādi, izveidojot divas jaunas darba vietas.

SIA «ISIDA NV» saņems domes finansējumu 1995 latu apmērā frizieru studijas ierīkošanai, radot trīs jaunas darba vietas. Projektam pievienotā tāme liecina, ka uzņēmums plāno veikt studijas telpu kosmētisko remontu, iegādāt santehniku, frizieru darba vietu aprīkojumu un tā tālāk. Projekta kopējās izmaksas — 3989 latu.

Aptuveni 455 latus lielu pašvaldības atbalstu saņems Preiļu novadā reģistrētais SIA «MVS+», kas mežsaimniecības jomā darbojas Riebiņu novada teritorijā. Uzņēmēji paredzējuši pievērsties tā sauktā zaļā tūrisma attīstīšanai un paaugstināt sniegto tūrisma pakalpojumu pieejamību, tādā veidā popularizējot kvalitatīvus tūristu atpūtas pakalpojumus un paaugstinot uzņēmuma konkurētspēju. Projekta kopējās izmaksas tiek plānotas 2926,29 latu apmērā. Par šiem līdzekļiem tiks izveidota ūdens apgādes un kanalizācijas sistēma, iegādāts aktīvās atpūtas inventārs, labiekārtota teritorija un nopirkts aprīkojums.

Šī gada budžetā pašvaldība mazo un vidējo komercsabiedrību projektu līdzfinansēšanai paredzējusi kopumā 15 000 latu.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Izstrādāta procedūra deputātu latviešu valodas prasmes pārbaudei

Saeimas Juridiskā komisija pirms trešā lasījuma atbalstīja grozījumus Saeimas kārtības rullī, paredzot kārtību, kādā varēs pārbaudīt deputātu valodas prasmes, kā arī deputātus izslēgt no Saeimas, ja viņu valsts valodas prasmes nebūs pietiekamas.

Juridiskās komisijas priekšsēdētāja Ilma Čepāne norāda, ka šie grozījumi veicinās deputātu pilnvērtīgu iesaistīšanos parlamenta darbā, jo tas ir iespējams tikai tad, ja deputāts spēj izsmeltoši argumentēt viedokli un aktīvi debatēt Saeimas un komisiju sēdēs. Lai nepieļautu manipulācijas par iespējamo politisko izrēķināšanos, pie šī izvērstā regulējuma strādājuši deputāti no visām Saeimas frakcijām, uzsver komisijas priekšsēdētāja.

Patlaban Saeimas kārtības rullis nosaka to, ka parlaments var izslēgt deputātu no Saeimas sastāva, ja viņš neprot valsts valodu tādā apmērā, kāds nepieciešams profesionālo pienākumu veikšanai. Taču likumā nav iestrādāta kārtība, kā to konstatēt.

Rosināt kāda kolēģa latviešu valodas prasmes pārbaudi varēs ne mazāk kā 20 Saeimas deputāti. Apšaubot, ka kāds deputāts prot valsts valodu tādā apmērā, kāds nepieciešams profesionālo pienākumu veikšanai, viņiem būs tiesības vērsties pie Saeimas Prezidija aicinot attiecīgo deputātu nosūtīt uz valsts valodas prasmes pārbaudi. Lēmuma projekts bez debatēm tiks nodots Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai, kas slēgtā sēdē, pieaicinot deputātu un Valsts valodas centra pārstāvi, izvērtēs un Saeimai sniegs atzinumu par pārbaudes nepieciešamību.

Pēc tam komisijas lēmumprojektu izskatīs Saeimas sēdē, kur lems par deputāta nosūtīšanu uz valsts valodas pārbaudi. Ja balsojums būs pozitīvs, deputātam ne vēlāk kā piecu mēnešu laikā būs jāveic pārbaude Valsts izglītības satura centrā. To noteiktajā termiņā varēs veikt ne vairāk kā divas reizes un to varēs pagarināt, ja ne mazāk kā 10 deputāti būs iesnieguši šādu lēmumprojektu.

Ja deputāta valsts valodas zināšanas pārbaudē tiks atzītas par neatbilstošām vai arī deputāts atteiksies veikt pārbaudi, Saeima varēs lemt par deputāta izslēgšanu no Saeimas sastāva. Jaunais regulējums paredz arī pārbaudes rezultātu apstrīdēšanas kārtību, ja deputāts tiem nepiekrīt.

Ja Valsts izglītības satura centrs deputāta valodas prasmes atzīs par atbilstošām, Saeimas Prezidijs par to ziņos Saeimai.

Panākumu recepte: izvirzi mērķi un dodies uz priekšu tā, it kā tu nevarētu kļūdīties, — un tā arī būs.

Aktīvās darba tirgus politikas pasākumos varēs iesaistīties vairāk cilvēku

21. jūnijā valdībā pieņemti grozījumi Ministru kabineta "Noteikumos par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenošanu izvēles principiem", kā arī grozījumi atbilstoši Eiropas Sociālā fonda aktivitāšu īstenošanas noteikumos.

Lai bezdarbniekiem un bezdarba riskam pakļautajiem cilvēkiem nodrošinātu lielākas iespējas iegūt darba tirgum nepieciešamās zināšanas un praktisko pieredzi, turpmāk Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) īstenotie pasākumi būs mērķētāki un tajos varēs iesaistīties plašāks minēto cilvēku loks.

Atbilstoši izmaiņām turpmāk pirms iesaistīšanās NVA īstenojamajos pasākumos karjeras konsultācijas bezdarbnieki varēs apmeklēt fakultatīvi. Tas nozīmē, ka karjeras konsultācijas sniegs tiem bezdarbniekiem, kuriem tās būs nepieciešamas, lai efektīvāk piedalītos NVA īstenojamajos pasākumos.

Nemot vērā darba devēju organizāciju ieteikumus, turpmāk bezdarbniekiem un darba meklētājiem būs iespēja

iesaistīties par vienu vai diviem mēnešiem garākās apmācību programmās. Proti, NVA apmaksās bezdarbnieku dalību profesionālās izglītības programmās, kuru mācību stundu skaits ir 960, 1120 vai 1280 (960 mācību stundu apmācība ilgst sešus mēnešus, 1120 – septiņus, 1280 – astoņus). Tādējādi būs nodrošināta iespēja uzlabot apmācību efektivitāti, piemēram, ķīmijas nozarē.

Ikviena bezdarbnieks, kurš būs apguvis profesionālās izglītības programmu uzņēmējdarbības vadības jomā, varēs pieteikties pasākumam "Pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai".

Tā kā Labklājības ministrija jau iepriekš ir informējusi, ka darba praktizēšana pašvaldībās jeb t.s. "100 latu programma" tiks īstenota līdz 2011. gada beigām, veikti grozījumi attiecībā uz darba praktizēšanas vietu izveidi pašvaldībās, to pastāvēšanas laiku un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šis darba praktizēšanas vietas darbojas. Lai nodrošinātu elastīgāku finansējuma izlietojumu, ir noteikts, ka visas izveidotās praktizēšanas vietas beigs savu darbību 2011. gada 30. novembrī.

Tām darba praktizēšanas vietām, kuras būs izveidotas no 2011. gada 1.

jūlija, netiks piešķirtas dotācijas darba praktizēšanas vietās nepieciešamajam inventāram un paligmateriālu (ēku, pagalmu un citu teritoriju apkopšanai un labiekārtošanai) iegādes un nomas izdevumu segšanai. Tāpat no 100 uz 80 latiem tiks samazināts bezdarbniekam paredzētais stipendijas apmērs par dalību minētajā pasākumā.

Vienlaikus no līdzšinējiem 10% uz 30% ir palielināts cilvēka apmācību kupona līdzmaksājums par piedalīšanos mūžizglītības programmā. Tas nepieciešams, lai pieejamā finansējuma ietvaros apmācībās varētu iesaistīt lielāku bezdarba riskam pakļauto cilvēku skaitu, kā arī veicinātu pārdomātāku apmācības programmas izvēli un lielāku motivāciju apmācību laikā. Tiem bezdarba riskam pakļautajiem cilvēkiem, kuri ir saņēmuši apmācību kuponu, bet to vēl nav paspējuši izmantot, apmācības kupona līdzmaksājums saglabāsies līdzšinējā jeb 10% apmērā. Izmaiņas līdzfinansējuma apmērā neatietas uz cilvēkiem ar invaliditāti, pirmspensijas vecuma cilvēkiem, cilvēkiem ar diviem vai vairāk bērniem vai trūcīgiem cilvēkiem – minētās iedzīvotāju grupas arī turpmāk būs atbrīvotas no līdzmaksājuma veikšanas.

Iespēja atgūt zaudētos sertifikātus

Valsts zemes dienests (VZD) informē, ka atbilstoši pieņemtajiem likuma grozījumiem no 1. jūnija lauku un pilsētas zemes izpircēji, kuri nav paspējuši noslēgt zemes izpirkuma līgumu ar Hipotēku un zemes banku, to vēl varēs izdarīt līdz 2011. gada 30. decembrim. Lai nebūtu jāzaudē priekšapmaksā pārskaitītie sertifikāti, lauku un pilsētas zemes izpircējiem tiek dota iespēja pabeigt iesāktu zemes privatizācijas procesu.

Lēmumu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu varēs saņemt lauku zemes izpircēji, kuri līdz 2008. gada 1. septembrim bija pārskaitījuši privatizācijas sertifikātus Latvijas Hipotēku un zemes bankā par īpašumā iegūstamo zemi un līdz 2010. gada 31. augustam bija iesnieguši izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai kadastrā, pilsētu zemes izpircēji — dzīvojamu ēku īpašniekiem vai augļu dārzu lietotājiem, kuriem zeme pilsētās piešķirta lietošanā ar apbūves tiesībām, kuri līdz 2008. gada 1. septembrim bija iesnieguši pilsētas zemes komisijā apliecinājumu par priekšapmaksas veikšanu privatizācijas sertifikātos un līdz 2009. gada 31. augustam bija reģistrējuši zemes robežu plānu kadastrā.

Lai varētu saņemt lēmumu par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, laika periodā no 2011. gada 1. jūnija līdz 2011. gada 31. augustam jāiesniedz iesniegums lēmuma pieņemšanai:

lauku zemes izpircējiem attiecīgajā VZD reģionālajā nodaļā un pilsētas zemes izpircējiem attiecīgajā pilsētas zemes komisijā.

Lauku zemes izpircējiem iesniegumam ir jāpievieno mežaudzes novērtējums, ja uz izpirkamās zemes atrodas mežaudze. VZD aicina lauku zemes izpircējus laikus pasūtīt mežaudzes novērtējumu Valsts meža dienestā. Mežaudzes novērtēšana ir maksas pakalpojums.

Ja uz izpirkamās lauku zemes atrodas būves, iesniegumam jāpievieno arī dokumenti, kas apliecina būves piederību izpircējam (piemēram, akts par būves nodošanu ekspluatācijā vai pirkuma, dāvinājuma līgums u.c.) vai arī attiecīgās pašvaldības izziņa, ja uz izpirkamās zemes atrodas būves ar nenoskaidrotu piederību.

Lauku apvidus un pilsētu zemes izpircējiem, kuri līdz 2011. gada 31. augustam būs iesnieguši iesniegumu VZD reģionālajā nodaļā vai pilsētas zemes komisijā lēmuma pieņemšanai par

zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, pēc lēmuma saņemšanas ir jānoslēdz līgums ar Latvijas Hipotēku un zemes banku par zemes izpirkšanu ne vēlāk kā līdz 2011. gada 30. decembrim.

Zemes izpirkšanas līgumu ar Latvijas Hipotēku un zemes banku līdz 2011. gada 30. decembrim ir tiesīgi noslēgt arī tie izpircēji, kuriem jau pieņemti lēmumi par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, kā arī tie zemes izpircēji, kuriem VZD izsniegtajā lēmumā par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, norādīts, ka zemes izpirkuma līgums ar Latvijas Hipotēku un zemes banku bija jānoslēdz trīs mēnešu laikā pēc lēmuma saņemšanas vai norādīts cits termiņš.

2010. gada decembrī apmēram 7 tūkstoši personu zaudēja tiesības izpirkt lietošanā piešķirto zemi kopā vairāk kā par 10 tūkstošiem zemes vienībām, jo līdz 2010. gada 30. decembrim nebija noslēgušas zemes izpirkuma līgumu ar Hipotēku un zemes banku.

Plašāku informāciju par pilsētas zemes izpirkšanu var saņemt attiecīgajā pilsētas domē, bet par lauku zemes izpirkšanu — VZD klientu apkalpošanas centros un VZD mājaslapā www.vzd.gov.lv.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (zurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Lappusi sagatavoja T.Elste

Preiļu novada bērni piedalījās starptautiskajās vasaras nometnēs

Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007-2013 projekta LIII-166 "Animatērijas izmantošana Latvijas – Lietuvas pierobežas pašvaldību sociālās vides stiprināšanai"/"Cured by animals" ietvaros jūnija sākumā tika organizētas divas starptautiskās vasaras nometnes Latvijas un Lietuvas bērniem.

No 6. jūnija līdz 10. jūnijam Riebiņu novada Silajānos notika pirmā nometne, kurā no Preiļu novada piedalījās divi bērni no sociālā riska un daudz bērnu ģimenēm, vecumā no 6 līdz 11 gadiem.

Otrā starptautiskā nometne norisinājās no 13. jūnija līdz 17. jūnijam Kaltanēnai, Svencones rajonā, Lietuvā un tās aktivitātes bija līdzīgas kā Silajānu nometnē. Šajā nometnē piedalījās 40 bērni vecumā no 12 līdz 16 gadiem. No Preiļu novada nometnē piedalījās divi divpadsmitgadīgi puikas no ģimenēm, kur mātes vienas pašas audzina dēlus. Lietuvas nometnes dalībnieki Lauris Stabulnieks un Artūrs Pastars bija ļoti apmierināti ar nometnē redzēto un labprāt vēlētos, kaut nometne būtu bijusi ilgāka.

Lauris Stabulnieks stāsta: "Kad es biju Lietuvas nometnē, man tik ļoti iepatikās, ka beigās negribējās braukt uz mājām. Pirmajā dienā, kad mēs atbraucām, iepazināmies ar istabas biedriem un ar citiem bērniem no Latvijas un Lietuvas. Tad mēs gājām peldēties uz upi un atpūtāmies. Otrajā dienā mēs nodarbojāmies ar apmācītiem suņiem, kuri vārdi bija Esta, Elfa, Ņika un Kira. Man ļoti iepatikās Ņika, jo

● Nometnes dalībnieki Lietuvā.

viņa man deva ķepu un zvanīja ar ķepu zvanīnā. Trešajā dienā mēs braucām ļoti tālu ar velosipēdiem un atpakaļ braucām ar laivām pa upi. Ceturtdienā braucām cept maizi, un, kad atgriezāmies nometnē, varējām jāt ar zirgiem. Zirgu vārdi bija Berta, Pandora, Irma un Raita. Man patīka, ka katru dienu nometnē notika diskotēkas. Žēl, ka mēs tur bijām tikai piecas dienas, ļoti gribētos aizbraukt uz turieni vēlreiz."

Artūrs Pastars: "Apmeklējot nometni Lietuvā, es iepazinos ar jauniem drau-

giem. Katra diena bija piepildīta ar dažādiem interesantiem notikumiem. Devāmies gan ekskursijā, skatījāmies, kā cep maizi, arī paši piedalījāmies procesā, braucām ar laivu pa upi. Bija dažādas spēles, spēlējām bumbu. Katrs vakars noslēdzās ar diseni. Bet visvairāk patīka jašana ar zirgiem. Mūs mācīja, kā pareizi sēdēt zirga mugurā. Vēl tur bija atbraukuši arī suņi. Tiem mēs gatavojām ēst, barojām un arī saģērbām. Katru dienu mēs bijām nodarbināti no rīta līdz vakaram. Tā bija mana pirmā nometne, kas ļoti patīka."

Projektā "Cured by animals" kopā piedalās 16 partneri, kur 4 pašvaldības ir no Lietuvas un 12 pašvaldības no Latvijas, vadošais projekta partneris ir Eiroreģions "Ezeru zeme". Preiļu novada domes budžets projektā — 7 164,48 Ls, no kuriem 85% jeb 6089,81 lats tiek finansēti no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF). Pašvaldības un valsts līdzfinansējums ir 1074,67 Ls.

I.Matisāne,
Preiļu novada domes projekta koordinatore

DOMES LĒMUMI

Veica izmaiņas pašvaldības budžetā

22. jūnijā notikušajā novada domes sēdē deputāti izdarīja grozījumus saistošajos noteikumos «Par Preiļu novada 2011. gada pamatbudžetu». Ieņēmumu daļa palielināta par 53 206 latiem. Tajā skaitā budžetu papildina projekta «Īpašsaimniecības infrastruktūras attīstība Preiļu novada Pelēču ciemā» finansējums 12 021 lats apmērā, projekta «Īpašsaimniecības infrastruktūras attīstība Preiļu novada Priekuļu ciemā» finansējums 11 975 lats apmērā, finansējums Eiropas Savienības mūžizglītības Leonardo da Vinči programmas ietvaros «Sieviešu veselība un sports» 599 lats apmērā, projekta «Atbalsts vispārējās izglītības pedagogu nodrošināšanai prioritārajās mācību priekšmetos» finansējums 821 lats apmērā, projekta «Preiļu novada krīzes centra sociālās rehabilitācijas un alternatīvās sociālās aprūpes pakalpojumu pilnveidošana» finansējums 25 526 lats apmērā, valsts budžeta dotācija mācību literatūras iegādei 1040 lats apmērā, valsts budžeta dotācija ES dalībvalstu valodu apguves uzsākšanai no 1. klases 531 lats apmērā un valsts budžeta dotācija Latvijas vēstures mācību priekšmeta ieviešanai 693 lats apmērā.

Par attiecīgām summām palielināta arī pamatbudžeta izdevumu daļa.

Piešķir līdzekļus starptautiskajai akordeonistu nometnei

Izskatot Preiļu mūzikas un mākslas skolas skolotāja A.Savicka iesniegumu par līdzekļu piešķiršanu bērnu starptautiskajai akordeonistu nometnei, deputāti lēma, ka šim nolūkam iespējams piešķirt 300 latus. Līdzekļi paredzēti no budžeta sadaļas neparedzētiem gadījumiem.

Jauno akordeonistu nometne risināsies no 26. jūlija līdz 8. augustam un tajā piedalīsies trīs jaunie mūziķi no Preiļu mūzikas un mākslas skolas. Kā deputātus informēja skolas direktors Alberts Vucāns, nometnes dalībnieki paredzēji sarīkot divus koncertus, viens no tiem plānots Preiļos, otrs — Rēzeknē. Nometne tiks rīkota Rušonas pamatskolas telpās.

Sadalīti valsts budžeta līdzekļi mācību literatūras iegādei novada skolām

Pamatojoties uz Izglītības un zinātnes ministrijas 2011. gada 14. janvāra rīkojumu «Par mācību literatūras iegādei paredzēto valsts budžeta līdzekļu

sadalī 2011. gadam» un 24. februāra rīkojumu «Par valsts budžeta apakšprogrammas «Mācību literatūras iegāde ES dalībvalstu valodu apguves uzsākšanai no 1. klases un Latvijas vēstures mācību priekšmeta ieviešanai ar 2011. gada 1. septembri» paredzēto valsts budžeta līdzekļu sadali mācību literatūras iegādei 2011. gadam», deputāti lēma par finansējuma sadali novada izglītības iestādēm.

Kā informē domes finanšu speciāliste Lilija Ostrovska, septiņām novada skolām, kurās izglitojas 1436 audzēkņi, valsts piešķirusi 2264 latus. **Preiļu Valsts ģimnāzijai** (294 audzēkņi) mācību grāmatu iegādei atvēlēti **212,92 lats**. **Preiļu 2. vidusskolai** (280 audzēkņi) grāmatu iegādei piešķirts **442,81 lats**, tajā skaitā 123 lats vēstures grāmatu iegādei 6. klasei un 116,82 lats ES valodu apguvei 1. klasei. **Priekuļu pamatskolā** (50 audzēkņi) grāmatas varēs iegādāties par **95,95 latiem**, tajā skaitā 38,50 lats — vēstures grāmatām 6. klasei un 21,24 lats — valodu apguvei 1. klasei. **Preiļu 1. pamatskolā** (528 skolēni) mācību literatūru pirks par **1107,58 latiem**; tajā skaitā 408,10 lats būs vēstures grāmatām 6. klasei un 317,08 lats valodu apguvei 1. klasei. **Salas pamatskola** (56 audzēkņi) saņems **126,20 latus**, tajā skaitā par 46,20 latiem pirks vēstures grāmatas, bet 39,45 latus tērēs literatūrai valodu apguvei 1. klases audzēkņiem. **Pelēču pamatskola** (64 skolēni) no valsts budžeta saņems **159,76 latus**, tajā skaitā 77 latus vēstures grāmatu iegādei un 36,41 lats ES valodu apguvei 1. klasē. Savukārt **Preiļu vakarskolai** (164 audzēkņi) grāmatu iegādei piešķirti **118,77 lats**.

Būs nauda latviešu valodas mācību grāmatu iegādei mazākumtautību klasēs

Domes sēdē izskatīts Preiļu 2. vidusskolas direktora Oļega Hļebņikova iesniegums un no neparedzētiem gadījumiem atvēlētajiem līdzekļiem nolēms piešķirt 175,40 latus mācību grāmatu iegādei Preiļu 2. vidusskolas mazākumtautību klasēs. 4., 7., 8. un 9. klases audzēkņi saņems mācību literatūru latviešu valodā un literatūrā. Direktors uzsvēra, ka laikā, kad tika veidots skolas budžets šim gadam, vēl nebija zināms, vai būs pieejamas grāmatas, tāpēc to iegādei tagad nepieciešami papildu līdzekļi.

Pēc novada domes sēdes materiāliem sagatavoja L.Kirillova

Preiļu novada svētki no 9. līdz 17. jūlijam

9. jūlijā

no plkst. 11.00 Pelēču pagastā "Ģimeņu diena"

Atpūtas laukumā pie Saunas pagasta pārvaldes plkst. 20.00 ģimeņu pasākums "Preiļi jaunībai un saulei"

15. jūlijā

Preiļu KN

plkst. 15.00 Helēnas Heinrihsones gleznu izstādes atklāšana

plkst. 16.00 Daugavpils Latviešu kultūras centra kamerorķestra koncerts

plkst. 19.00 akcija "Skrējiens pēc Latvijas Krājbankas naudas poda"

Aizkalnes TN

plkst. 18.00 foto izstādes "Maņa ikdiena" atklāšana

plkst. 18.30 koncerts "Ar vasaras sauli ceļamāizē"

Preiļu parka vecajā estrādē

plkst. 20.00 alternatīvs pasākums "Rock'n' Preiļi"

16. jūlijā Preiļos, Raiņa bulvārī

"SVĀTKU MUSTUROŠONA"

No plkst. 9.00 TIRGUS IELA

no plkst. 9.30 ZIEDU, MĀLA, KRĀSU, MŪZIKAS un DEJŪ MUS-TURI

plkst. 10.00 sacensības "Mazais Preiļu novada stiprinieks"

plkst. 11.00 jautrās stafetes "Mana veiklā ģimene"

plkst. 12.00 Valmieras Lielo masku muzikālā teātra programma bērniem

Preiļu KN

plkst. 12.00 Preiļu novada skolotāju kora "Latgale" un Utenas sieviešu kora koncerts

Preiļu parka estrādē

plkst. 13.00 SPĒKAVĪRU SACENSĪBAS

plkst. 19.00 koncerts ZVAIGŽŅU MIRDZUMĀ

plkst. 21.00 grupas „Musiqq” koncerts

plkst. 22.00 balle — spēlē grupa KOMPROMISS / Valmiera/

17. jūlijā Preiļu Romas katoļu draudzes baznīcā

plkst. 12.00 SVĒTKU DIEVKALPOJUMS

Svētku pasākumi

9. jūlijā un 15. jūlijā — BEZMAKSAS

16. jūlijā:

Dienas programma — BEZMAKSAS

Vakara programma — MAKSAS (Preiļu parka estrādē no plkst. 19.00)

Bīlešu cena: Ls 2,00, pensionāriem un sākumskolas skolēniem — Ls 1,00

VĀRKAVAS NOVADĀ

Folkloras kopai "Vecvārķava" — 35 gadu jubilejas koncerts

Pēcņāņu sestdienā Vecvārķavas estrādī pieskandināja tautasdziesmas un sprigana runāšana, jo Vārķavas novada visvecākais māksliniecišķās pašdarbības kolektīvs — folkloras kopa "Vecvārķava" — svinēja nozīmīgu jubileju. 35 gadu garumā daudzām vārķavietēm (izņemot vadītājus, kolektīvā ir dziedājušas un dzied tikai sievietes) dalība šajā kolektīvā bija ne tikai vaļasprieks, bet gan dzīves stils, viena no lielākajām vērtībām un veids, kā apliecināt savu latvietību, latgaliskumu, kā izrādīt cieņu un mīlestību pret savu dzimto pusi, valodu, novadu, valsti.

2010. gadā, apkopojot spēkus un liekot lietā izcilās pedagoģes un kopas dalībnieces Janīnas Vilmanes talantu, nāca klajā pētījums "Vecvārķavas" dziesmotais mūžs", kurā atspoguļota kopas vēsture. Janīnas Vilmanes aktīvā, novadpētnieciskā darbība, proti, vietējās folkloras vākšana, arī sekmēja "Vecvārķavas" rašanos.

Kolektīva radošā biogrāfija ir visai raiba — sākumā un joprojām tie ir dažādi vietējie un rajona, tagad — novadu un ārpusnovada, sarīkojumi; ne ar ko nav salīdzināms laiks, kad "Vecvārķava" plecu pie pleca kopā ar citām folkloras kopām dziedāja Tautas frontes un Atmosfēras pasākumos; nav aizmirstama arī pirmā, nopietnākā uzstāšanās Ludzā 1992. gadā, kur norisinājās Latgales folkloras svētki. Un jau 1995. gadā "Vecvārķava" un "Vuolyudzeite" aktīvi iesaistās rajona mēroga festivāla organizēšanā, Upmalā uzņemot tuvas un tālus ciemiņus. Kopš tiem laikiem šāds pasākums Vecvārķavā kļuva par tradīciju, — ik gadus augustā te tiek aicināti folkloras mīļotāji un popularizētāji gan no bijušā Preiļu rajona, gan no tā-

lākām vietām. Populārs kļuva arī pasākums rudenos "Vakarēšana Vārķavā", kura laikā gan dziedāja, gan stāstīja anekdotes un minēja miklas, gan mācījās rokdarbus, gan stāstīja par seniem laikiem, rīkoja folkloras vācēju ekspedīcijas, jo novads bija paplašinājies. Tā pamazām sakrājās daudz materiāla, un arī "Vecvārķavai" ir sava artava J. Vilmanes grāmatu "Vārķavas novada mutvārdu daiļrades pūrs I" un "Vārķavas novada mutvārdu daiļrades pūrs II" veidošanā. 2006. gadā kopa piedalījās starptautiskajā folkloras festivālā "Baltica 2006", kurā gūta gūzma emociju, draugu un pieredzes; tikpat ražens bija arī 2008. gads, kad kolektīvs piedalījās XXII Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos Rīgā. 2009. gadā atkal pienāca reize doties uz festivālu "Baltica". 2010. gadā "Vecvārķava" pirmoreiz ceļoja uz tālāku valsti — Bulgāriju, kur piedalījās starptautiskajā folkloras festivālā "Sofijas pavasaris". Daudzas šīs darbības un norises nebūtu iespējamas bez atbalsta, un to visvairāk ir sniegusi vietējā pašvaldība savu priekšsēdētāju vadībā — folkloras

● Folkloras kopa "Vecvārķava" savā 35 gadu jubilejas koncertā. No kreisās: Helēna Ērgle, Marija Pastare, Ilze Lazdāne, Inese Plivda, Jūlija Bramane, Janīna Vilmane, Astrida Dambīte, Daina Mikitāne, Renāte Andiņa, Marija Čipāne, Bronislava Gavare, Rita Bobkova un vadītājs Romualds Kairāns.

kopa pateicās bijušajiem pagasta un domes vadītājiem un pašreizējai Vārķavas novada domes priekšsēdētājai Antrai Vilcānei.

Jubilejas koncertā "Vecvārķava" skandināja daudzas dziesmas no sava bagātā repertuāra. Par kolektīva "rozīnīti" ir kļuvusi Bronislava Gavare, kurai anekdošu un joku pūrs allaž pilns, un viņas uzstāšanās piešķir priekšnesumiem unikalitāti. Savukārt dziesmu pieteicēja un kolektīva "runas sieva" parasti ir un arī šoreiz bija Helēna Ērgle.

Jubilārus bija ieradusies sveikt viņu draugi — folkloras kopa "Mīlzkalniēši" no Smārdes pa-

gasta, "Artava" no Ogres, "Vydsmuiža" no Galēniem, "Leiči" no Preiļu novada, Preiļu Valsts ģimnāzijas folkloras kopa "Rūtoji", Līvānu "Ceiruleiša" vadītāja Anna Kārkle, Vārķavas vidusskolas direktore Anita Vilcāne un vietējie māksliniecišķās pašdarbības kolektīvi — folkloras kopa "Dzeipurs", senioru deju grupa "Dzīves virpuli", Upmalas teātra draugu kopa, vokālais ansamblis "Savādi gan", īpašu koncertprogrammu bija sagatavojusi deju kopa "Daina", jo tās vadītāja Daina Mikitāne ir arī "Vecvārķavas" dalībniece.

Pasākuma noslēgumā Vārka-

vas novada domes priekšsēdētāja Antra Vilcāne un kultūras centra vadītāja Ilga Pokšāne pasniedza gan bijušajām, gan esošajām "Vecvārķavas" dziedātājām un vadītājām — Bonifācijam Lazdānam un Romualdam Kairānam Vārķavas novada domes un Kultūrizglītības un nemateriālā mantojuma centra Atzinības rakstus par ieguldījumu sava novada tradicionālās kultūras saglabāšanā un popularizēšanā.

M. Pranevska,
Vārķavas novada domes
sabiedrisko attiecību
speciāliste

LĪVĀNU NOVADĀ

Līvānieši vieni no pirmajiem uzsākuši daudzdzīvokļu mājas siltināšanu

Sākums 1. lappusē.

Iecere par siltināšanu tikusi atlikta, bet nepieciešamie dokumenti — mājas apsekošanas akts, energoaudīta atzinums tika gatavoti, jo šie dokumenti vajadzīgi arī mājas lietas sakārtošanai, kā to paredz jaunais namu apsaimniekošanas likums, un par ko maksāja no mājas apsaimniekošanas naudas. Pērn mainījās siltināšanas projektu konkursa noteikumi un sakarā ar to, ka attiecīgie dokumenti bija gatavoti, biedrība nolēma startēt konkursā uz valsts budžeta atbalstu izdevumu segšanā par dokumentu sagatavošanu. Šī iecere izrādījās veiksmīga, valsts atbalsts tika gūts, līdz ar to par attiecīgu summu varēja ielānēt vairāk darbu, nekā tad, ja attiecīgās dokumentācijas izstrāde būtu piesaistīta mājas siltināšanas projektam.

Iedzīvotāji vairākkārt sprieduši, rēķinājuši, skaitļojuši. Bijis arī priekšlikums mājas renovāciju veikt pa daļām no apsaimniekošanas iekrājumiem līdzekļiem. Izskatot vēlreiz darbu tāmi, tika nolemts atteikties no atsevišķiem darbiem, ko varētu atļauties «treknākos laikos», piemēram, no ielānētās sešu jumta logu izbūves, no apsildes elementa ievietošanas noteiktā renē, lai ziemas apstākļos tas nesasaltu. Rezultātā siltināšanas darbu izmaksas tika samazinātas līdz 48 000 latu.

Izrēķinot visus izdevumus un izdalot uz katru īpašumā esošajiem kvadrātmetriem, sanācis, ka nāktos maksāt vairāk, nekā tad, ja piesaistītu Eiropas Savienības līdzekļus — 23 000 latu — un ņemtu bankā aizdevumu. Šopavasara beidzot tika noņemts pie kopīgā lēmuma, ka māja tiks siltināta un šiem darbiem ņems kredītu. Tika sagatavots projekts, ko iesniedza Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā. Tas guva atbalstu. Pēc tam tika organizēts iepirkums darbu veikšanai. Priekšroka tika dota SIA «BKS Energy» no Rīgas, kas apsolīja vēl lētākas darba izmaksas.

Ar siltināšanas darbiem būsīm sakārtojuši māju, dzīvosim normālos apstākļos, teica Skaidrīte Vucēna. Protams, būs jāatmaksā kredīts. Aizdevums ņemts eiro, jo tāds kredīts esot stabilāks, kā arī cerība uz eirozonu, lai kredīts nebūtu jāpārprofilē. Kaut arī aizdevumu ņemusi biedrība uz sava vārda, katrs dzīvoklis ir cedēts (nodots prasījuma tiesības) bankā un ir atbildīgs par savu kredīta daļu. Tie, kuriem ir tāda iespēja, varēs nomaksāt savu izmaksu daļu uzreiz, līdz ar to tiekot atbrīvoti no procentu maksājumiem. Pašvaldība par diviem sev piederošiem dzīvokļiem ar kopējo kvadrāturu 108 kvadrātmetri, savu maksājamo kredīta daļu jau ieskaitījusi biedrības kontā. Šī summa tiks pārskaitīta firmai par jūnija darbiem, tādejādi samazinot kredīta ap-

jumu. Pārsvārā mājā dzīvo pensijas vecuma cilvēki, un vismaz projekta uzsākšanas laikā licies, ka tā ir iedzīvotāju kategorija ar visstabilākajiem, kaut nelieliem, ienākumiem. Kredīta pamatsumma kopā ar procentiem jāsāk maksāt no nākamā gada maijā, pašlaik tiek maksāti tikai procenti. Kad darbi būs pabeigti un novērtēti, tiks pārskaitīts līdzfinansējums no ES fondiem. Līdz tam laikam maksājami procenti būs visai ievērojami, jo tie attiecināmi uz visu kredīta summu. Eiropas daļa būs 23 060 lati, iedzīvotājiem 15 gadu laikā jāatmaksā 25 261 lats. Atkarībā no dzīvokļa lieluma parāda summa svārstās no 500 līdz 2700 latiem.

Siltināšanas darbi uzsākti 16. maijā un līdz šim daudz kas paveikts. Atrakti un nosiltināti ēkas cokola pamati. Nomainīts jumta segums, pārmūrēta skursteņu jumta daļa. Siltināšanas laikā nomainīti arī vecie logi pret pakešu logiem tajos dzīvokļos, kur tas nebija izdarīts līdz šim, un puse izdevumu par logu nomainīti tiks atmaksāta no ES līdzekļiem. Šo dzīvokļu īpašnieki ir ieguvēji, jo tie, kas bija nomainījuši logus agrāk, to darīja par savu naudu. Siltināšanas laikā nomainīto logu izmaksas netiek dalītas uz visu dzīvokļu kvadrāturu. Nosiltināta arī bēniņu telpa un ūdensvads. Atlikuši vairs ēkas fasādes siltināšanas, krāsošanas, apmešanas darbi.

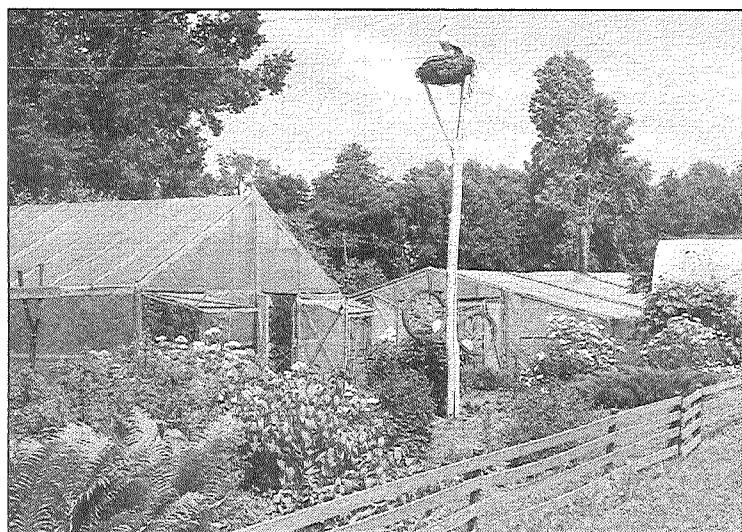
Skaidrīte Vucēna teicami tiek galā ar visiem juridiskajiem jautājumiem un oficiālās dokumentācijas kārtēšanu. Apmeklēti attiecīgie kursi un semināri, kas bija organizēti māju apsaimniekotājiem un viņiem, kas vēlas veikt to siltināšanu. Lielu paldies viņa teica novada domei, kur vienmēr saņemts atbalsts, padoms un palīdzība, — būvvaldē, attīstības un plānošanas daļā. Arī siltināšanas projekts tika sagatavots ar domes speciālistes Zanes Gaidukas lielu atbalstu. Skaidrītei Vucēnai ir teicami palīgi — valde, kurā darbojas trīs locekļi, mājas aktivākie iedzīvotāji, kas nerēķina nostrādātās stundas kopējās lietas labā, bet īpaši mājas pārvaldnieks Vladislavs Prohorovs. Biedrībā «Sābri» nav algotu darbinieku. Esam savas mājas patrioti un strādājam tās labā, uzsvēra valdes priekšsēdētāja. Īres jeb apsaimniekošanas naudu iekasē kasieris, kas to iemaksā bankā biedrības kontā, lai katram atsevišķi nebūtu jāmaksā komisijas nauda. Par tās izlietošanu atskaite tiek sniegta mājas iedzīvotāju sanāksmēs. Pie Skaidrītes Vucēnas, kas praksē izgājusi visu sarežģīto dokumentu kārtēšanu ceļu no idejas par siltināšanu līdz projektam, kredīta ņemšanai un reāliem darbiem, pēc padoma tagad ierodas apsaimniekotāji no tuvākām un tālākām Latgales pilsētām.

L. Rancāne

Māja zem latvisko rakstu zīmēm

● Marija Ivbuļe zina, cik daudz darba jāieliek, lai māja izskatītos kā pasaku zemē.

● Šie stārķi rudenos neaizlido uz siltajām zemēm.

● Bērniem prieks par slidkalniņu, pa kuru var nokļūt zemē tieši no otrā stāva. Foto: A.Šņepsts

Pašrocīgi gatavota zīme, kas bez skaidrojuma vēsta par strupceļu, brīdinājums, ka sētā dzīvo nikns suns, simboliska arka ar uzrakstu «Zeltītes», daudz milzīgu koku un visaptveroša ziedošu liepu smarža, — tas ir pirmais, kas piesaista uzmanību, iebraucot Preiļu novada Saunas pagasta Ivbuļu ģimenes saimniecībā. Kamēr saimniece Marija nav iznākusi pretī, piesardzīgi lūkojamies apkārt pēc niknā sarga, taču pagalma dziļumā balsis pacēlušies divi piekēdēti suņi, vēl divi — no koka izgrieztas figūras — pavisam draudzīgi veras pretī no svām mājiņām. Bet lielais voljērs ar pamatīgu dzīvojamo platību, pie kuras piestiprināts uzraksts «Bemba māja» ir tukšs. Tas nozīmē vien to, ka Bembis ir brīvoļa apgaitā un var negaidīt iznirt no jebkuras vietas, tomēr tūlīt arī parādās Marija, un viņas sabiedrībā varam droši iet lūkot visādas brīnumainas lietas, kas skatāmas ik uz soļa.

«Zeltītēs» dzīvojošā ģimene ar tādu mīlestību veidojusi un iekārtojusi savas mājas plašo apkārtni, dārzu, pagalmu, ka ikvienam, kas šeit iegriežas, rodas sajūta — nokļūts kādā pasakā. Marija pieradusi, ka visi apbrīno un sajūsminās par saimnieku fantāziju un izdomu. Viņa gan uzreiz dara zināmu, ka visas figūras, iekārtas, dekori, restaurētie priekšmeti ir viņas vīra — Aleksandra — roku darbs, savukārt apstādījumi un puķu rota — galvenokārt viņas ziņā. Galvenokārt tāpēc, ka, piemēram, kad paslavējam viņu par visur sakarinātajos podos kupli ziedošajām petūnijām vienā krāsā, Marija iebilst, ka tās gan sējis, izaudzējis dēstus un stādījis podos — dzīvesbiedrs. Aleksandru neizdodas satikt, jo viņš ir devies uz siena pļavu savālot izžuvošo sieni. Uz pļavu nedodamies, jo, palūkojoties debesīs, kur pamalē pamazām savelkas aizdomīgas krāsas mākoņi, ir skaidrs, ka sarunai nebūs laika. Ģimenes jaunākās atvases — Jāņa, kurš šogad absolvējis Priekuļu pamatskolu, arī nav mājās. Viens otrs dekoratīvais priekšmets tapis arī ar Jāņa rokām, un teritorijas iekārtojuma

● Ar tādu zirgu kādreiz Ivbuļu mājās ieradies Ziemassvētku vecītis.

ziņā vēra ņemtas viņa vēlmes. Te reizēm ciemos uzņemta arī viņa klase, tāpat arī citi vietējo skolu skolēni, dodoties pavasara vai rudenis pārgājienos, mēdz iegriezties šajās mājās. Tomēr lielākoties viss darīts pašu priekam, ne tūristu vai ekskursantu acīm. Pāris reizes saimniecība piedalījies arī Saunas pagasta sakopības skatē un ieguvusi atzinīgu vērtējumu, pērn — pat otro vietu. Saņemtos apbalvojuma rakstus saimniece nolikusi vīra celtajā lapenē uz galda, kopā ar viņa smalkajām, no koka darinātajām latvju rakstu zīmēm, un cienastam — pašas sieto sieru, svaigus gurķus un tomātus. Gurķi esot pēdējie no šī gada ražas siltumnīcā, savukārt tomāti — pirmie no jaunās ražas. Bet lapenītē piesēstam vien tad, kad esam izstaigājuši plašo teritoriju, priecājoties par abu mājas saimnieku čaklumu un izdomu. Dārza dekori un priekšmeti liecina, ka saimniekam ir interese par veciem automobiļiem, par restaurēšanas darbiem, par latvju rakstu zīmēm. Pāris vecu autiņu un aizvēsturisks motocikls ar visu braucēja figūru vairāk piesaista vīrieškārtas ciemiņu interesi. Skaidri atjaunoti atsperrati, ar visiem apkalumiem. Tos Aleksandrs līcis kopā, meistarojis no savāktām detaļām. Ugunsкура

vieta ar soliēm apkārt vēl nesenā Jāņuguns sārta paliekas, bet līdzās arī stabs, kurā var uzvilkt saulgriežu uguni. Divu koku starpā kēdēs iekarīnāta alus muca, — vairāk gan kā atgādinājumam par senajiem miestīņa darītājiem. Netālu no ķieģeļiem salikta dārza plīts, uz kuras ciemiņu reizē tiek gatavots plovcs, kā arī cepts šašlīks. Triju veidu šūpoles bērnu priekam. Par viņiem piedomāts īpaši. Netālu no lapenes romantisks divstāvu namiņš. Pirmā stāva istabiņā uz galda žūst vecmamma savāktās zālītes tējai. Uz otro stāvu ved kāpnes no ārpusē, tām līdzās — slidkalniņš. No otrā stāva var nošļūkt pa taisno. Radu bērniem par to liels prieks. Viņiem iekārtots arī neliels sporta laukums. Pie zemē ierakta balķa ar riteni augšā ierikota grieztuve. Tā patīkot pat Bemim, kurš virvē piesietajā sprungulī mēdzot iekerties ar zobiem un riņķot ap stabu. Arī bērni paši liek lietā fantāziju, papildinot pasakai līdzīgo vidi, piemēram, uzmeistarot lielas lelles un ietērpjot pašu darinātā apģērbā.

Apkārtnes iekārtošanā izmantoti arī laukakmeņi, seni darbarīki — ecēšas, arklī. Kāds no iespējamiem milzīem no savas iepriekšējās vietas izvilks ar divu traktoru palīdzību. No stieplēm

izpītas dzīvnieku figūras, kuras caurvītas ar elektrisko lampiņu virknēm un tumsā spīd. Pie mājas ierikots kaņoga masts.

Dažādos veidos izmantoti dzirnakmeņi, daži no tiem — isti milži, kalpo par galdiem. Uzmaņu pirmajā mirkli vairāk piesaista lielu izmēra priekšmeti, bet, ieskatoties vērigāk, atklājas arī dažādas romantiskas mājiņas putniem, neparasti pulksteņi, koka izgredti uzraksti, gailis uz akas vindas, zīmētas puķes uz mājas bēniņa gala. Dārzā — sausa, zarota stumbra galā ligzda ar stārķi un tā bērnu, blakus kokā — jauns stārķēns. Tik dabiska izskata, ka istie putni metot riņķi, uzskatot, ka šī vieta jau aizņemta. Arī žogs Aleksandra paša pīts no klūgām. Nopirkta virpa, pie kuras strādājis gan tēvs, gan dēls. Rudenīs visi priekšmeti no dārza tiek novietoti zem jumta, bet pavasaros ceļo atpakaļ uz dārzu. Ģimene dzīvo Aleksandra vecāku mājas, bet viņš laika gaitā ēkas paplašinājis, pārbūvējis, kā arī uzcēlis jaunas. Interese un aizraušanās ar senām lietām raksturīga ne vien Jānim, bet arī otram Aleksandra dēlam — Laurim, kurš savācis un iekārtojis ļoti plašu senlietu ekspozīciju Priekuļos. «Novadnieks» savulaik pa to jau ir rakstījis.

Tomēr viss redzētais ir saimnieku vaļasprieks. Protams, tas paņem daudz laika, sevišķi ziemas vakari tiek veltīti visādu lietu darināšanai. Maizes darbs šajā saimniecībā ir dārzenkopība. Marija parāda iespaidīgu izmēru siltumnīcas. Vienā no tām jau novākta šī gada kāpostu raža. Otrā

ražošanas sezonu beidz gurķi. Trešajā milzīgos ķekarus briedina tomātu rindas, un tie vēl nonāks tirgū. Pārdošanai tiek audzēti arī kartupeļi, savam priekam — vīnogas, kas iepiecinot arī ar ražu. Dārzenkopībā galvenokārt strādā Aleksandrs. Marijai ir arī algots darbs, uz nepilnu likmi viņa strādā Preiļu novada izglītības pārvaldē, ir mācību dokumentācijas speciāliste. Izglītības pārvaldē nostrādāti jau gandrīz 30 gadi.

Marijas pārziņā mājās — dažādo puķu stādījumi. Ziedu bagātība dārzā valda no agra pavasara līdz vēlam rudenim. Tulpes, rinda ar kannām, dālijas, cīnijas, asteres, kurpītes, floksi, mārdaži, hortenzijas, delfīnijas, astilbes, lilijas, ozolītes un daudzas citas, arī svešādas, ar nezināmu nosaukumu, kuru stādi dāvināti, — visi augi gaida, ka tiks ravēti, apcubināti, laistīti, aprūpēti.

Pie dažām dobēm uzraksts — «Jāņa dārzs». To dēls sev iekārtojis, kad vēl bijis mazāks. Tagad interese vairāk saistoties ar tehniku un citām lietām, puķes nonākušas mamma pārziņā, bet uzraksts palicis.

Ziemeļu pusē mājas aizbildnis — ozols — milzenis, kas esot aizsargājams dabas objekts. Nedaudz tālāk upīte Sauna, no kuras pa reizei varot pat kādu vēdzeli izvilkt. Otrā pusē, pie iebraucamā ceļa — pašu atjaunotais un koptais krucifikss. Skaidras mājas, kurās valda gan pārticība, gan satīcība, gan darba mīlestība.

Mīlestības ciems, Spīģanas tēja, Bite un Govs — tematiskie ciemi Latgalē

«Mīlestības ciems» Dagdas novadā, «Skaistās Izabellas ciems» Krāslavas novadā, Kalupes zoodārzs, «Zaļais lielveikals» Preiļu novadā, «Ozolu aleja», «Spīģanas tēja», «Bite un Govs» Livānu novadā — šie un vēl vismaz septiņi tematiskie ciemi sāks savu darbību Latgalē jau šī gada nogalē.

Vietējā ideja — mācīties darot

Kā informē Latgales plānošanas reģiona projektu vadītāja Kristīne Ivanova, jūnija sākumā Preiļos tikās 28 uzņēmēji un Latgales pašvaldību pārstāvji, lai kopīgi pārrunātu tematisko ciemu koncepciju un apspriestu šīs vasaras aktivitātes. Iesaistītie uzņēmēji ir dažādi pēc sava lieluma (no dažiem simtiem līdz pāris tūkstošiem latu apgrozījuma mēnesī). Piedāvātā produkcija un pakalpojumi — vīns, siers, žāvēta gaļa, tējas, pirts pakalpojumi, bioloģiskā produkcija, māla izstrādājumi, pinumi, putni un aitu audzēšana. Lai gan pirmajā brīdī šķiet, ka piedāvājums ir daudzveidīgs un ļoti plašs, katram atsevišķi piesaistīt klientu interesi ir grūti. Tādēļ top tematiskie ciemi — vietas, kuras apmeklēt tūristiem. Bet sākumā pašiem visu vajag izpētīt, lai iegūtu jaunu pieredzi un izbaudītu dažādās izjūtas.

Projekta pamatā ir princips «mācīties darot». Plānotās apmācības un konsultācijas uzņēmējiem un pašvaldību pārstāvjiem notiek vienlaikus ar praktisku pasākumu realizāciju, tādējādi gūstot iespējas mācīties vienam no otra un no reāliem dzīves piemēriem. Sadarbība un patiesu stāstu stāstīšana veido vietas pievilcību, bet regulāri nelieli uzlabojumi noved pie izcilu produktu.

Oficiālā daļa gan skan nopietnāk — Latgales plānošanas reģions sadarbībā ar Igalninas reģiona attīstības aģentūru Latvijas — Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas 2007 — 2013 ietvaros īsteno projektu «Tematiskie ciemi: jaunas iespējas uzņēmējdarbības attīstībai Latgales un Aukštaitijas pārrobežu reģionā». Projekta vispārējais mērķis — veicināt uzņēmējdarbības un darba tirgus attīstību vietējā pārrobežu līmenī, sekmējot ciemu ekonomisko potenciālu konkurētspējīgu produktu un kopēja mārketinga attīstībai, kam pamatā ir tradicionālās ekonomiskās vērtības un vienota tematisko ciemu koncepcija. Projekta realizācijai doti divi gadi.

Kā tas notiek Lietuvā un Polijā

No 12. līdz 16. jūnijam projekta «Village heritage» dalībnieki — 15 tematisko ciemu pārstāvji un pašvaldību koordinatori no Latgales kopā ar Lietuvas tematisko ciemu pārstāvjiem un koordinatoriem devās piecu dienu mācību braucienā. Tika apmeklēta Varenu Lietuvā un Sianovas rajons Polijā. Mācību braucienā organizēja projekta vadošais partneris — Igalninas reģiona attīstības aģentūra. Iecerētais — gūt pieredzi, kā radīt interesantus piedāvājumus, piesaistīt tūristus un strādāt tematiskajos ciemos.

Brauciena galamērķis bija Sianovas rajons Polijā, kurā šobrīd ir izveidoti un darbojas pieci tematiskie ciemi. Dabrova — Veselīga dzīvesveida ciems, Ivicino — Pasaules gala ciems, Paproty — Labirintu ciems, Podgorki — Pasaku un velosipēdu ciems, Sierakovo — Hobitu ciems.

Tā kā šis Polijas reģions ir salīdzinoši vājāk attīstīts, pašvaldība, nevalstiskās organizācijas un iedzīvotāji meklē oriģinālus risinājumus, lai nopelnītu. K.Ivanova atzīst, ka ļoti lielu atbalstu tematisko ciemu darbībai mazajos ciemos sniedz nevalstiskās organizācijas, kas palīdz darboties

mazajām lauku skolām un pārņem savā rīcībā slēgto skolu telpas. Tās vairākās vietās arī ir tematisko ciemu idejiskais centrs. Polijas tematisko ciemu galvenā mērķauditorija ir bērni, tāpēc visur izveidotas dažādas atrakcijas, notiek izglītojošas rotaļas, darbojas radošās darbnīcas.

Brauciena dalībniekiem bija iespēja tikties ar tematisko ciemu idejas attīstīšanas ekspertu Albertu Idziak un Sianovas pašvaldības pārstāvjiem, kuri stāstīja par pirmsākumiem, skaidroja, kā vienkāršāk nonākt līdz šādam tūrisma produktam, kā strādāt ar ciemu iedzīvotājiem, lai tos iesaistītu ideju realizēšanā.

Mājupceļā latgalieši viesojās Lietuvas tematiskajā ciemā Dargužiai — Siera ciemā. Tur, protams, varēja nogaršot pašgatavotos sierus. K.Ivanova teic, ka gūti bagātīgi iespaidi: «Katrš priekš sevis ieguva ko vērtīgu, bet secināja, ka ir lietas, kuras mēs Latvijā un Lietuvā varētu paveikt daudz augstākā kvalitātē, tāpēc no Polijas tematiskajiem ciemiem aizņemsimies sākotnējo ideju un drosmi rīkoties.»

Top tematiskie ciemi Preiļu, Livānu novadā...

Ko tematiskajiem ciemiem piedāvā Preiļu un Livānu lauksaimnieki?

Livānu novada Turku pagasta «Vidsalu» saimnieki Kristīne Sislova un Grigorijs Eniņš piedāvā «Zaļu sievas noslēpumus». Viņi meklē noieta tirgu Latgalē, Latvijā un Eiropā, savu pieredzi un prasmes piedāvā apgūt pagasta iedzīvotājiem, gan pamatskolas audzēkņiem, gan citiem interesentiem. Tālākā nākotnē cer veicināt ne tikai zaļu tējas ražošanu un pirts tradīciju attīstību, bet arī ekotūrisma.

Preiļu novada Pelēču pagastā dzīvo Irena Koleda un Anna Zagorska. Viņas piedāvā aplūkot mājas vīna ražošanu. Savā saimniecībā audzētās ogas — zemes, ķiršus, avenes — pārstrādā mājas vīnā. Parāleli vīna ražotnei plāno attīstīt tūrisma pakalpojumus, jo jau šobrīd tiek uzņemti ceļotāji, kas vēlas ne vien degustēt produkciju, bet arī redzēt ražošanas procesu.

«Piens un medus» — tā saucas Livānu novada Rožupes ciema iedzīvotāju Ilzes Solas un Voldemāra Rubina piedāvājums tematiskajiem ciemiem. Viņu mērķis — atjaunot siera sierašanas tradīcijas, uzlabot receptūras, popularizēt senās prasmes, veicināt biteniekā aroda atdzimšanu, informējot par plašajam medus lietošanas iespējām. Ciems «Piens un medus» kalpos tradicionālo aroda popularizēšanai laukos, kas dos iespēju pelnīt iztiku, radīt novada tradīcijas un savas prasmes tūristiem. Dabīgu ekoloģisko produktu vērtības atdzimšana, kas kalpotu par ekotūrisma piesaistes objektu Latgales reģionā — to cer atdzīvot rožupieši.

«Tekstila ciems «Madaras»» atrodas Livānu novada Jersikas pagasta Stūrišķos. Idejas autori ir Līga Eiduka, Inese Valaine un Sandra Vīgule. Viņas plāno pilnveidot tekstila darbnīcas attīstību, meklēt noieta tirgu. Savu pieredzi un prasmes piedāvā apgūt ne tikai vietējiem ļaudīm, bet arī atbraucējiem. Tekstila darbnīcas attīstība un tradicionālā aroda popularizēšana laukos dos iespēju lauku iedzīvotājiem pelnīt iztiku, radīt tradīcijas. Tālākā nākotnē tas varētu sekmēt ne vien aušanas un adīšanas prasmju attīstību, bet arī aitkopības nozares atdzimšanu novadā.

Anna Pastare, Vija Poplavska un Lauris Kuzņecovs no Preiļu novada Saunas pagasta savā tematisko ciemu piedāvājumā iekļāvuši siera, maizes un žāvētas gaļas ražošanu un pārdošanu. Viņu ideja ir veicināt Priekuļu ciema iedzīvotāju prasmi un spēju attīstību un iedrošināt viņus uzsākt uzņēmējdarbību. Piemēram, Lauris

● Tematisko ciemu idejas atbalstītāji no Latgales Polijā apmeklēja Hobitu ciemu.

● Dabrova Polijā ir Veselīga dzīvesveida ciems. Kas līdzīgs vai pat vēl labāks noteikti būs arī Latgalē.

pašlaik audzē aitas, šinšilas, nodarbojas ar aitas gaļas žāvēšanu.

Preiļu novada Aizkalnes pagasta «Turaidiešos» Skaidrite Uzuliņa, Janina Beča un Inga Anšmite plāno garšvielu, ārstniecības augu ražošanu un sagatavošanu realizācijai svaigā, saldētā un kaltētā veidā. Tādējādi pircējiem tiks piedāvātas drošas un veselīgas pārtikas piedevas un ārstnieciskās tējas. Jebkurš garšaugu vienlaikus ir arī vērtīgs ārstniecības augs.

Floristikas ciems un dekoratīvo stādu audzēšana — tā kopējā piedāvājumā iekļaujas Livānu novada Sutru pagasta Kažu ciema iedzīvotājas Zane Praņevska un Janīna Praņevska. Viņas vēlas izveidot tūrisma objektu «Mana ozolu aleja», popularizēt stādaudzētavu «Kaži», piesaistīt vairāk pircēju, tūristu, veidot vasaras noņemtnes bērniem un jauniešiem, popularizēt dārzkopja un florista amatus, organizēt tematiskos pasākumus.

Bioloģisko dārzu ciema ideju īsteno Preiļu novada Preiļu pagasta Mazo Gavaru iedzīvotāji Lidija un Jānis Gavari.

Viņi ir bioloģiskie zemnieki un piedāvā veselīgu pārtiku patērētājiem.

...un citur Latgalē

Interesantas idejas tematiskajiem ciemiem nāk no citiem Latgales novadiem. Tā Daugavpils novada Kalupes pagastā top Mini zooparks, kur saimnieko Sandra Moroza un Guntis Smans. Piemājas saimniecībā «Alejas» jau tagad mīt 27 šķirņu vistas, fazāni, paipalas, baloži, irbes, pāvi, strausi, truši, fretkas, mini-pigi cūciņas un pat vāveres. Četros inkubatoros mēneša laikā izšķīlas ap 1000 putnu mazuli.

Daugavpils novada Višķu pagastā top «Amatnieku sēta». Valdis Grebežs un Viktors Kuhaļskis lolo ideju attīstīt māla sīkplastikas ražošanu, uzsākt dārza koka skulptūru un dekoru ražošanu, akmens dekoru ražošanu, klūgu pinumu izstrādājumu ražošanu.

Tematisko ciemu ideja tiek atbalstīta arī Krāslavas novada Skaistā un Ūdrīšu pagastā, kā arī Indrā un Dagdā.

L.Kirillova

4. JŪLIJS — EBREJU TAUTAS GENOCĪDA UPURU PIEMIŅAS DIENA

Holokausta upuru piemiņai Preiļos. Pēc 70 gadiem

Kā liecina 1935. gada tautas skaitīšanas dati, Preiļos dzīvojuši 847 ebreji — 51% no iedzīvotāju kopskaita. Kaimiņi atceras, ka ebreju kopiena bijusi draudzīga, daudzas ģimenes vienoja radniecīgas saites, bijis daudz bērnu. Pilsētā bija četras sinagogas, visi cienīja rabinus A.F.Veisorbu un L.J.Grodski.

Līdz ar latviešu un krievu skolu Preiļos darbojās arī ebreju pamatskola. Skolas direktors bija Simons Kilovs, visu iemīļoti skolotāji — Fruma Gurviča, Meiers Gurvičs, Leibe Nosens Selikmans un citi. Ebreju bērni runāja gan krieviski, gan latviski, savukārt viņu vienaudži — latviešu un krievu bērni — labi saprata ebreju teikto. Daži ebreju bērni mācījās latviešu kolā, jo pēc tās beigšanas, iestājoties ģimnāzijā, sešu eksāmenu vietā bija jākārto tikai četri.

Valsts svētkos — 15. maijā (K.Ulmaņa nākšana pie varas) un 18. novembrī — ebreju skolnieki kopā ar pārējo skolu audzēkņiem ar karodziņiem rokās devās parādē un orķestra pavadījumā dziedāja valsts himnu «Dievs, svētī Latviju». Par godu 15. maijam ebreju bērni iestādīja bērzu toreizējā Rušonas ielā.

Ebrejus atceras kā veikalu un bodiņu īpašniekus, amatniekus, preču iznēsātājus. Taraginiem, Zilbermaniem piederēja mājas, cita Zilbermanu ģimene nodarbojās ar lina iepirkšanu. Plagovi, Hagi un Maiofisi, Potaši un Cofnas, Lahovicki bija veikalu saimnieki. Kalējiem Cemeliem arī piederēja neliels veikaliņš. Levinsona pārdotavā varēja nopirkt kancelejas preces. Arensburgi un Ribaki bija labi kurpnieki, Raudiņi — drēbnieki. Peress izvadāja pa mājām dažādus sīkus. Nadels bija prasmīgs fotogrāfs, Grinmana bodītē varēja iegādāties svaigu gaļu. Zands bija ne tikai veikala īpašnieks, bet arī brīvprātīgs ebreju ugunsdzēsēju biedrības vadītājs.

30. gadu beigās desmitiem ebreju pārcēlās uz dzīvi Daugavpilī un Rīgā. Viņu vidū bija Latvinski, Heseļi un citi, kuri vēlāk paspēja evakuēties uz Krieviju. Preiļos palikušajiem pēc padomju varas nodibināšanās 1940. gadā daudzi īpašumi tika nacionalizēti. Arī 1941. gada jūnijā, kara pirmajās dienās, vairāk kā 10 ebreju ģimenes kopā ar citiem paspēja evakuēties uz austrumiem, uz Krieviju. Viņu vidū — Rezniki, Zilbermani, Čurilovi, Arensburgi, Kaci un citi. Sakarā ar pārcelšanos un evakuāciju ebreju skaits pilsētā samazinājās gandrīz par 100 cilvēkiem. Galvenokārt evakuējās ne pārāk turīgie ebreji, jo turīgākajiem bija grūti šķirties no saviem īpašumiem.

1941. gada 28. jūnijā Preiļos ienāca vācu karaspēks. Jūlija sākumā tika izdota pavēle, ka ebrejiem obligāti jānēsā pie ap-

● Viena no pēdējām fotogrāfijām, kur redzami ebreji Preiļos 1941. gada jūnija sākumā. Pirmajā rindā no kreisās Frida Gram. Otrajā rindā no kreisās Leja Latvinska, Eidelmans (Fridas ligavainis) un Šeina Gram. Foto no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja arhīva.

ģērba dzeltenas zvaigznes. Viņiem bija jākopj jaunajai administrācijai domātās telpas. Katru svētdienu ap pusdienlaiku pilsētas centrā tika rīkota «izrāde» — ebrejus izdzina no mājām un bruņotu policistu pavadībā viņiem lika «pastaigāties» pa galvenajām ielām. Pēc tam iedeva slotas un lika slaucīt ielas. Vairākas nedēļas ebrejus dzina darbā uz kūdras raktuvēm Znotiņu purvā. Hitleriešu līdzskrējēji ielauzās ebreju mājās un atņēma vērtīgākās mantas.

Neilgi pirms ebreju nošaušanas pilsētā ieradās kravas mašīna ar vāciešiem no Daugavpils. Visi sapulcējās vietējās policijas priekšnieka kabinetā. Klāt bija arī pilsētas galva Steinbergs. Te izšķīrās daļas Preiļu iedzīvotāju liktenis. Pēc nelielas apspriešanās pilsētas valdes sekretārs policijas iecirknī nogādāja sarakstu ar Preiļu un apkaimes ebreju vārdiem.

1941. gada 27. jūlijā iznīcinātāji aplenca pilsētu, izvietojot sargpostņus uz visiem ceļiem, kas veda ārā no pilsētas, tādējādi neļaujot nevienam doties projām. Šajā briesmīgajā dienā sākās ebreju aresti. Nāvei nolemtos dzina laukā no mājām. Tie bija turīgie ebreji, kas dzīvoja Daugavpils, Rušonas, Liepu ielā un Tīrgus laukumā. Apcietināto vidū bija Zivbuli, Koifmani, Fridbergi, Plagovi, Cimani, Cafnes, Cemeli, Kopī, Lahovicki un citi. Pavisam tika arestēti 300 — 400 ebreji. Nelaimīgos sadzina sinagogā Brīvības ielā. Nevienu pie sinagogas neļāva pieiet.

Kā atceras R.Grišāne, ebrejus mēģināja mānīt, sakot, ka viņus vedīs uz Palestīnu.

Kad apcietinātie tika sadziti

● 1926. gada fotogrāfijā Preiļu ebreji Ābrams Ribniks un Baseva Ede Ribniks. Abi bija šuvēji un dzīvoja tagadējā Brīvības ielā. Nogalināti holokausta laikā 1941. gada vasarā.

vienkopus, izvēlējās 20 spēcīgākos vīriešus un konvoja pavadībā izveda no sinagogas. Šoreiz viņiem nebija jādodas uz kūdras raktuvēm. Viņi devās pa Daugavpils ielu un pagriezās uz ebreju kapsētas pusi. Aiz kapsētas pļavā viņiem lika rakt bedres. Līdz vakaram tika izraktas vairākas 10 metrus garas, divus metrus platas un pusotru metru dziļas bedres. Kāpēc ebreji nebēga? Iespējams, nespēja noticēt, ka tās ir beigas, baiļojās par saviem tuviniekiem. Varbūt spēki bija izsmelti. Un kurp lai viņi bēgtu, ja pilsēta tika patrulēta un nebija, kur slēpties. Nevienam no nelaimīgajiem sinagogā neatgriezās. Viņi kļuva par slepkavu pirmajiem upuriem.

1941. gada 28. jūlijā sākās Preiļu ebreju traģēdijas nākamais cēlens. No rīta «pašaizsardzības» grupas locekļi sapulcējās laukumā. Viņiem tika izsniegti ieroči. Daļa iznīcinātāju, saņēmuši šaujamos, devās uz posteņiem, lai nepieļautu nekārtības. Varbūt baidījās? Ne visi atbalstīja ebreju

dim mainījās, acimredzot tādēļ, lai pielādētu ieročus. Tā turpinājās vairākas stundas. Ebreji neraudāja, tikai vaidēja... Dzina klāt vēl un vēl...

1944. gadā nacisti nolēma slēpt pēdas. Kapu bedres tika atraktas, liķi aplikti ar salmiem, aplieti ar benzīnu vai naftu un aizdedzināti. Vīrs pilsētas pacēlās melnu dūmu mākonis. Tomēr vienu bedri neatrada. Kad to atraka, tajā bija 23 noslepkavotie. Visiem upuriem bija redzamas šāvienu un si-
tienu pēdas.

Pēc kara no bēgļu gaitām Preiļos atgriezās Hilu, Kacu, Čurilovu, Zilbermanu un vairākas citas ebreju ģimenes, kurām bija izdevies izglābties. Gāja gadi. Daži pārcēlās un Daugavpilī un Rīgā, citi palika dusam ebreju kapsētā. Tie seši ebreji, kurus izglāba Preiļu iedzīvotājs Vladislavs Vuškāns, neatgriezās dzimtajā pilsētā, kas tiem bija kļuvusi sveša. Viņi apmetās uz dzīvi Daugavpilī.

Kādu atmaksu saņēma slepkavas? 1968. gadā Latvijas PSR Augstākajā tiesā tika izskatīta lieta par sešiem Preiļu ebreju slepkavām. Nozieguma veikšanas laikā viņi bija vecumā no 22 līdz 45 gadiem. Tikai vienam bija vidēja izglītība, pārējie — mazglītoti. Tikai viens no šāvējiem savu vainu uzņēma pilnībā un nožēloja izdarīto, citi spītīgi noliedza apsūdzības. Visiem tika piespriests cietumsods uz laiku no 10 līdz 15 gadiem.

Īpatnējs ir kāda aizsarga un ebreju slaktiņa dalībnieka liktenis. Pēc aizsarga un «pašaizsardzības» grupas dalībnieka viņš kļuva par policistu, tad 1942. gadā devās dienēt vācu armijā. 1943. gadā atvaļinājumā ieradās Preiļos, bet 1944. gada augustā iesaukts padomju armijā, kur bijis sapieru daļas komandieris. Kontuzēts, ievainots. Apbalvots ar piecām medaļām, tajā skaitā «Par Berlīnes atbrīvošanu», «Par drosmi». Aizsargs, «pašaizsardzības», ebreju slepkava, policists; Sarkanās armijas sapieris, kolhoznieks. Un tas viss ir viens cilvēks! Bijis nodēris visām varām...

Šodien holokausta upuri Preiļos nav aizmirsti. 2004. gada augustā pēc bijušā Preiļu iedzīvotāja, tagad — ASV pilsoņa Dāvida Zilbermana iniciatīvas un par viņa līdzekļiem atklāts memoriālais ansamblis. Tā pamatnē iemūrēta kapsula ar upuru uzvārdiem. Par Preiļu ebrejiem atgādina kapsēta, memoriālais ansamblis un bērzu birzs, kuru reiz stādīja ebreju bērni, arī pilsētas veco iedzīvotāju atmiņas par kaimiņiem, kas aizgāja mūžībā 1941. gada vasarā.

Izmantoti Josifa Ročko Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejam iesniegtie materiāli

MILITĀRĀ MANTOJUMA TŪRE AR «LAUKU CEĻOTĀJU»

Ventspils 46. krasta aizsardzības baterija

● Ventspils dienvidos atrodas viens no sava laika unikālākajiem objektiem — 46. krasta aizsardzības baterija, ko 1939. gadā, kad Latvija vēl bija brīva un neatkarīga (varbūt tā tikai likās?) valsts, sāka būvēt un ātri vien uzcēla padomju armijas daļas. Šis fakts daudziem liek aizdomāties par vēstures liklokiem.

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 14. un 21. jūnija numuros.

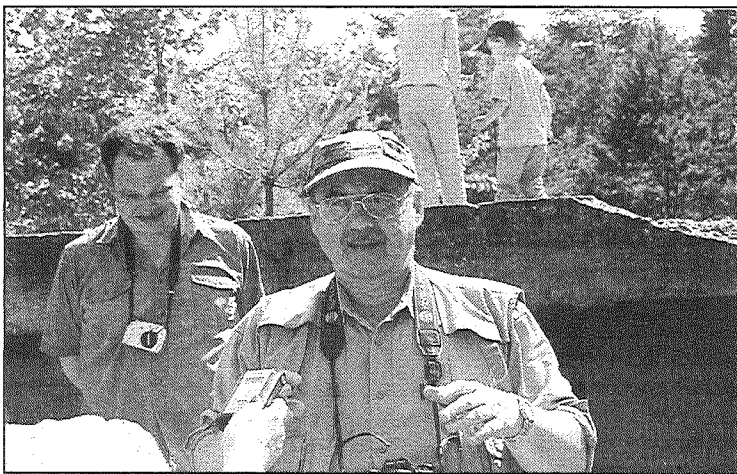
Īss apraksts — ieskatam

Ventspils 46. krasta aizsardzības baterijas kompleksa izbūve uzsākta 1939. gada novembrī. Tajā ietilpa četras B-13 tipa lielgabalu pozīcijas un neliela kara pilsētiņa, kurā dzīvoja virsnieki ar ģimenēm un apkalpojošais personāls. Līdz Otrā pasaules kara sākumam baterija bija kaujas gatavībā.

Kad 1941. gada 24. jūnijā Ventspils ostai uzbruka vācu torpēdkuģi, tās uguns veiksmīgi atvairīja uzbrukumu. Tikai nedaudzas dienas vēlāk — 28. jūnijā — padomju armija lielgabalu uzspridzināja un pameta Ventspili. Līdz mūsdienām ir saglabājušās lielgabalu pozīcijas, tālmēra tornis, ūdensvertne un daļa no bijušās kara pilsētiņas ēkām. Diemžēl šī vieta nopietni cietusi no cilvēku nesaudzīgas un negausīgas rīcības. Par to liecina arī visapkārt izrakņātā zeme, acimredzot metālu savācēji nopietni centušies dabūt no zemes laukā visu, ko vien iespējams, arī sakaru kabeļus. Tāpēc krasta baterijas apskate iespējama, ievērojot personīgo drošību.

Zemi pasargāja no privatizācijas

Žurnālistu iepazīšanās ar vienu no unikālākajiem militārā mantojuma objektiem Latvijā kļuva iespējama, pateicoties Ventspils tūrisma informācijas centra (TIC) vadītājam Guntaram Seilim, kurš mūs pavadīja pa pilsētas nomales mežainajām takām. Taču galvenais stāstītājs par krasta aizsardzības baterijas vēsturi bija militārās vēstures pētnieks un publicists Juris Melkonovs. Nesen klajā nākusi un nozāres interesentu vērību piesaistījusi viņa grāmata «Baltijas Gibraltārs». Kolēģis dalījās ar mums informācijā, ko vācis un pētījis gadiem ilgi.

● Juris Melkonovs pēc profesijas ir žurnālists, kurš specializējies vēstures un militārajā jomā. Par krasta aizsardzības bateriju viņš, bez šaubām, zina krietni vairāk nekā paši ventspilnieki.

Tā kā krasta baterija atrodas praktiski pilsētas teritorijā, likumsakarīgs bija jautājums, kāpēc bagātā pilsēta šo vietu atstājusi novārtā? Vai mazums šādu un līdzīgu platību citur sadalīts būvgabalos un pārvērsti privātmāju rajonos? Izrādās, atbilde ir pavisam vienkārša. Vairāk kā pirms septiņdesmit gadiem uzbūvētais militārais objekts savulaik bijis viens no modernākajiem un līdz ar to tik pamatīgi un kvalitatīvi uzcelts, ka tā atlikušās daļas nojaukšanai pašreizējās tehnikas spēki ir par vājiem. Ja nu vienīgi ar kārtīgu spridzināšanu. Tāpēc teritorija, ko apņēm parkam līdzīgs, bet pusmežonīgs priežu mežs, tikusi pasargāta no privatizācijas.

TIC vadītājs piebilst, ka pašvaldības plānos ir sākt teritoriju un tad arī uzlikt zīmes ar norādēm, lai objekts nonāktu aktīvā tūrisma aprīvē. Pagaidām to zina un aplūko tikai «Lauku ceļotāja» šurp vestie apmeklētāji militārā mantojuma tūres ietvaros.

Fundamentāls un unikāls objekts

«Lauku ceļotāja» gids Juris Smajinskis uzsver, ka Ventspils 46. krasta aizsardzības baterija un tai līdzīgās baterijas Liepājā, kā arī netālu no Kolkas raga un

citur ir unikāli un fundamentāli militārā mantojuma objekti. Lai gan mums pašiem attieksme pret visu, kas saistīts ar padomju laikiem, joprojām ir visai atturīga, ārzemniekiem tas šķiet aizraujoši. Tāpēc, plānojot šo objektu attīstību, būtu jādomā tieši par ārvalstu ceļotājiem, kuri te varētu braukt vairumā.

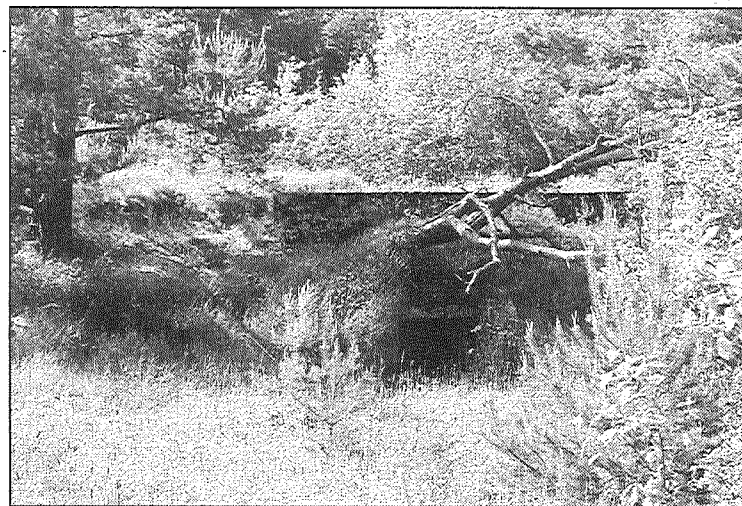
Diemžēl pagaidām neviens no šiem objektiem nav labiekārtots. Viss, kas paveikts lietas labā, ir entuziastu grupas nopelns, rīkojot talkas Jurija Melkonova vadībā. Ne Ventspils, ne Liepājas pašvaldība nav izstrādājusi projektus, ar kuru palīdzību veikt lieliskus darbus.

Juris Melkonovs, kurš vairākus gadus nopietni pētījis krasta aizsardzības baterijas būvniecības vēsturi, atzīst, ka šādi objekti savulaik būvēti tikai ļoti nozīmīgās vietās, lai aizsargātu militārās bāzes. Ventspils bateriju viņš vērtē kā ļoti interesantu, jo tā gandrīz pilnībā saglabājusies vairāk nekā septiņus gadu desmitus. Iespējams, tādejā, ka pēc Otrā pasaules kara šeit bija izmitināta padomju kara daļa. Pie tam Ventspils baterija ir vienīgā Latvijā, kas atrodas pilsētas robežās. Tikai viena lielgabala pozīcijas ir ārpusē, novada teritorijā.

«Esmu secinājis, ka līdz 2004. gadam vietējā vara nemaz neap-

● Pa šīm atverēm no glabātavas tika padoti lādiņi jaudīgajam lielgabalam, kura trāpījumu tālums bija 25 kilometri.

● Pašvaldības, ja tā vēlas pilsētai piesaistīt vēl vairāk tūristu, uzdevums ir izstrādāt un īstenot projektu, ar kura palīdzību saņem gan militāro objektu, gan kāpu biotopus un dabas vērtības, kas te saglabājušās. Foto: A.Šņepsts

jauta, cik nozīmīgs ir šis ieguvums,» saka Juris. «Toreiz atbraucu uz Ventspili, jautāju vietējā muzeja darbiniekiem, kur tā atrodas, bet viņi neko par to nezināja, vien atbildēja, ka kaut kas pussabrucis atrodies bijušās padomju kara daļas teritorijā. Mēģināju pārliecināt, ka šāds militārus objektus iznīcināt praktiski nav iespējams. Kad apmeklējām bateriju dabā, ieraudzīju šo fantastisko vietu ar septiņiem dažādiem būvobjektiem.» Pēc Jurija teiktā noprotams, ka tikai zinoši speciālisti spēj novērtēt, cik vērtīgs ir mantojums.

Vēsturi naudā nevar aprēķināt

Arhīvu ziņas un materiāli liecina, ka Ventspils 46. krasta aizsardzības baterijas izbūve 1939. gada cenās padomju Krievijai izmaksājusi aptuveni 20 miljonus rubļu. Toreiz tā bija milzu nauda.

Juris Melkonovs ir izpētījis ik kvadrātmetru zemes un zina stāstīt, kur atradās komandpunkts, kur — lielgabali un ūdenstorņi ar tvertnēm. Pēdējie esot bijuši nepieciešami iespējamo ugunsgrēku dzēšanai, jo tepat ir glabājušies arī lādiņi un cita munīcija. Uzstādītie lielgabali ražoti rūpnīcā «Boļševik» toreizējā Ļeņingradā, kuri varēja raidīt lādiņus aptuveni 25 kilometru attālumā. Pirms kara sākuma tie bija vērtējami kā ļoti jaudīga militārā tehnika.

Pētnieks stāsta, kā ritējusi dzīve un darbošanās ar kaujas tehniku. Centrā — grozāms lielga-

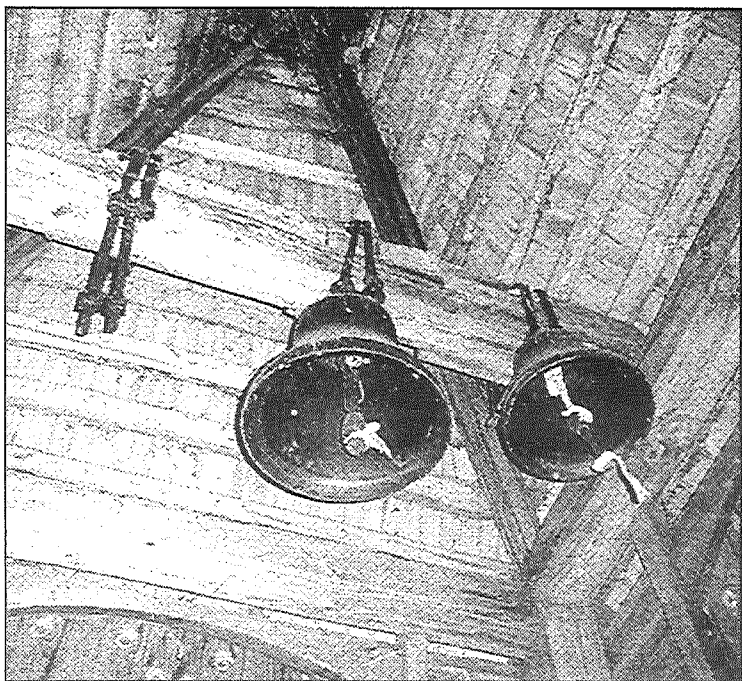
bals. Atsevišķi ierīkotas atveres lādiņu un pulvera piegādei. Tās labi redzamas vēl tagad. Ierīkoti betonēti padziļinājumi apkāpes aizsardzībai pretinieka uzbrukuma gadījumā. Aiz pamatīgajām betona sienām viņi bija drošībā. Juris zina teikt, ka betona sienas un lielgabala pamatne esot četru metru biezumā. Toreiz būvdarbi ritējuši nepārtraukti, netālu atradusies pārvietajamā betona ražošanas rūpnīca, kareivji strādājuši diennaktīm, jo tehnoloģija nepieļauj pārtraukumus. Pat divas stundas ilgs pārtraukums procesā celtniekiem draudējis ar stāšanos kara tribunāla priekšā. Pašlaik būvniecībā tas nav nekāds jaunums, bet toreiz daudzi brīnījušies.

2006. gadā grupa vēstures entuziastu kopā ar Juriju sarīkojuši pirmo baterijas un apkārtnes sakopšanas talku. Izvestas neskaitāmas kravas atkritumu un dažādu krāmu, kas gandrīz divdesmit gadu laikā objektā sakrājušies. Viss izfirts un ar slotu izslaucīts. Pašlaik atkritumi krājas atkal. Arī daba cenšas ņemt virsroku, redzams zāles apaugums un pat nelieli kociņi. Atliek cerēt, ka Ventspils domes amatpersonas kopā ar TIC speciālistiem gūs pārliecību, ka nepieciešams izstrādāt projektu un krasta aizsardzības bateriju sakārtot tā, lai tā būtu ērti apmeklējama pašmāju un ārzemju tūristiem. Sarežģītā un daudzveidīgā mūsu valsts vēsture ir viena no Latvijas lielākajām bagātībām. Naudā to aprēķināt diez vai ir iespējams.

L. Kirillova
Nobeigums sekos

DAUGAVPILS

Nogrimušā zvana noslēpums palika neatklāts

● Baznīcas tornī pietrūkst viena zvana.

Dagdas novadpētniecības biedrība «Patria» rīkoja jau otro ekspedīciju, cerot atrast kara laikā kādā no Dagdas novada ezeriem nogremdētu vecticībnieku baznīcas zvānu.

Šoziem pirmās ekspedīcijas laikā sadarbībā ar Rēzeknes bataljona zemessardzes sapieriem tika noteiktas vairākas iespējamās vietas ezera gultnē piekrastes joslā, kur varētu atrasties metāla priekšmeti. Diemžēl biežā ledus kārtā ziemā neļāva noteikt,

kādi priekšmeti atrodas ezera dibenā. Otrajā reizē biedrībai tā kā nāca Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Krāslavas nodaļas ūdenslidēji, kuriem šie meklējumi tika iekļauti ūdenslidēju apmācību plānā.

Kā pastāstīja biedrības «Patria» vadītājs Aivars Arnicāns, šajā reizē tika pārbaudītas zemessardzes sapieru noteiktās vietas un izcelti dažādi metāla priekšmeti no ezera gultnes, tostarp senas izcelsmes. Diemžēl neapsekots palicis viens posms, kura koordinātes tika nozaudētas pavasarī,

● Pareizticīgo dievnams.

kūstot ledum. Iespējams, notiks arī trešā ekspedīcija, kuras laikā pētnieks tomēr cer atrast meklēto.

Blakus ezeram atrodas vecticībnieku baznīca, kuras zvānu tornī atrodas tikai divi zvani ar uzrakstiem senslavu valodā, bet trešā zvāna vieta stāv tukša. Vietējie iedzīvotāji stāsta, ka trūkstot vislielākā zvāna, kurš Otrā pa-

saules kara laikā ticis noņemts, lai glābtu no iznīcināšanas, jo kara laikā vācu kareivji pa sādžām vākuši metāla priekšmetus, kas bija vajadzīgi ieroču liešanai. Iedzīvotāji nolēmuši zvānu nogremdēt blakus esošajā ezerā, kur tas arī esot palicis līdz šai dienai. Šī leģenda ir dzīva joprojām.

«Ja zvāns tiktu izcelts, tas atgrieztos baznīcas draudzē,» saka

Aivars Arnicāns. Pagaidām viņš neatklāj precīzu savu meklējumu vietu, lai pasargātu to no tā sauktajiem «melnajiem» arheologiem.

Dagdas novadpētniecības biedrība «Patria» pateicas par sadarbību ekspedīcijas dalībniekiem un cer arī uz turpmāko sadarbību.

«Latgales Laiks»

JĒKABPILS

Māksla un kustība uz Daugavas aizsargdambja diennakts garumā

Pilsētas svētku laikā, no 30. jūnija septiņiem vakarā līdz 1. jūlija septiņiem vakarā, uz Daugavas aizsargdambja veselu diennakti norisinājās Jēkabpils pilsētas Kultūras pārvaldes rīkotā mākslas performance ar nosaukumu «Sutka».

Tās pamata ideja — izdzīvot dambja dzīvi diennakts (sutkas)

garumā. Dambis ir visnotaļ garš. Tāpēc šis diennakts performance laikā, ik pa stundai pārvietojoties pa dambja celiņu un katrā posmā veicot noteiktas darbības, organizatori kopā ar palīgiem — vietējiem māksliniekiem, fotogrāfiem un citiem entuziastiem — veica dažādas aktivitātes, kas piekāpās konkrētajai diennakts stundai: foto, grafikas, glezniecība, tekstils, instalācija, gaismas

ceļš, vides objekti un citas.

Performance ceturtdienas vakarā iesākās ar fotografēšanos uz dambja, kur ikviens garāmgājējs varēja nofotografēties uz dambja, Daugavas un pilsētas panorāmas fona, tā atstājot savu portretu aizsargdambja vēsturei. Kaut tieši pirms performance sākuma daba sagādāja kārtīgu pērķona negaisu, tomēr drīz pēc tā beigām uz dambja pamazām sāka nākt

pilsētnieki, lai palūktos, kas šeit notiek.

Pasākuma rīkotājiem šī visa diennakts bija jāiztur praktiski nepārtrauktā darbā.

— Mani ap pulksten diviem no mainīja kolēģis. Taču zinu, ka, lai gan sākumā likās, ka apmeklētāju būs maz, tie pamazām saradās, un skatītāji bija pat pulksten četros rītā, kad tika veidota un aizdedzināta uguns

skulptūra — upes acis, — stāta Jēkabpils kultūras pārvaldes kultūras pasākumu organizatore Ieva Mikanovska. Performance «Sutka», kuras ideja — 24 stundu laikā radīt 24 mākslas darbus, noslēdzās līdzīgi, kā sākusies — ar fotografēšanos. Pilsētnieki un viesi varēja sevi iemūžināt fotogrāfijā, tā atstājot sevi pilsētas un dambja vēsturei.

«Brīvā Daugava»

RĒZEKNE

Babeņis skreīnā — pašu gatavoti suvenīri

Jūnija sākumā Kaunatas pagasta zemnieku saimniecības «Tiptops» īpašnieks Jānis Kuzminskis viesnīcas «Latgale» pirmajā stāvā atvēra suvenīru veikaliņu «Babeņis skreīnā».

«Esam realizējuši jau pirmo laika iecerēto ideju par neliela suve-

nīru veikaliņa ierīkošanu. Veikaliņā piedāvāsim gan pašu izgatavotus suvenīrus, gan arī citu vietējo amatnieku izstrādājumus. Mūsu mērķis nav konkurēt ar masveida ražotājiem, bet piedāvāt iespēju tūristiem iegādāties kaut ko tikai mūsu reģionam raksturīgu. Protams, galvenokārt pircēji būs tūristi, kuri vēlēties

kaut ko iegādāties piemiņai par mūsu reģionu. Jau pirmās veikaliņa darbības dienas parādīja, ka interese un pieprasījums ir liels, turklāt interesējas ne tikai pilsētas viesi, bet arī vietējie iedzīvotāji.

Nosaukums «Babeņis skreīnā» jeb vecāsmātes lāde jau skaidri norāda, ka apkoposim un orien-

tēsimies uz vietējo amatnieku izstrādājumiem. Pašlaik ir vienošanās par amatnieku izgatavoto darbu iegādi no vairākiem Rēzeknes novada daļamata meistariem, esam runājuši arī ar citu Latgales reģionu amatniekiem. Protams, veikaliņā būs gan tradicionālie amatnieku izstrādājumi (māla podi, austas segas un jos-

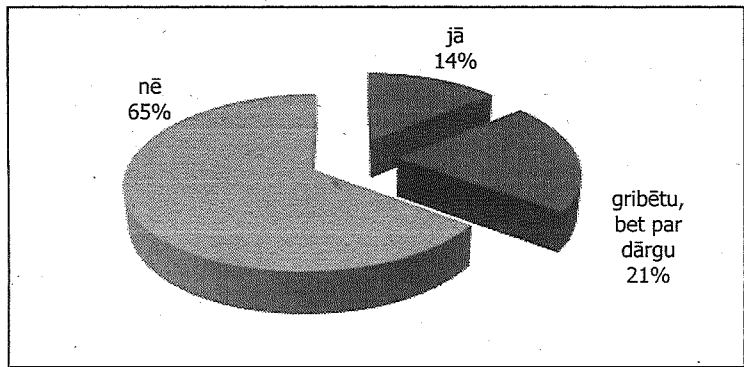
tas, ādas izstrādājumi utt.), gan arī modernās mākslas rokdarbi — kompaktdisku maciņi ādas vākos, apgleznotas zīda šalles un piespraudes tērpiem, paštaisīti bižutērijas izstrādājumi. Protams, būs daudz sīkumu ar Rēzeknes un Latgales simboliku,» uzsver J.Kuzminskis.

«Rēzeknes Vēstis»

Aptaujas rezultāti internetā

(no 27. jūnija līdz 3. jūlijam)

Vai jūs vai jūsu bērni šovasar piedalīsieties kādā vasaras nometnē?

● «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____

Derīgs līdz 7. jūlijam.

T	ā	l	r	.															
---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Aizpildīšanas noteikums: viena rūtiņa — viena zīme.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____
 Adrese, tālr. _____
 Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē
 Maksa Ls 0,40 (ar PVN).
 Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālr./fakss 653-07057.

Saunas sabiedriskais centrs "Nianse" ciemojās pie kaimiņiem

Vasarā lauku cilvēkam pats darba laiks, kad čaklas rokas tiek gaidītas gan biešu vagā, gan siena plavā. Bet dzīve nav domāta nepārtrauktam darbam, ir svarīgi laiku pa laikam apstāties un pārdomāt. Dzīve prasa pēc līdzsvara. Mums jāatvēl laiks sev un saviem vaļaspriekiem, kam skaistam, praktiskam. Tāpēc visas rūpes nolikām malā un devāmies nelielā izbraucienā uz Aknistes un Jēkabpils novadiem.

Pārceļoties pāri Daugavai, Dignājas pusē mūs jau sagaidīja Aknistes novada lauku attīstības speciāliste Irēna Butkus. Kopā devāmies pieredzes uzkrāšanā.

Kā pirmo apmeklējām z/s "Pūpoli" Rubenes pagastā. Laipnā saimniece Līvija Stolniece vispirms aicināja pie galda, lai dotu nogaršot pašu kūpinātu amuru un līni. Iestiprinājušies devāmies apskatīt plašo dīķu saimniecību. Teritorija ir sakopta, dižos izveidotas saliņas, uzstādīti galdi, izveidotas ugunsкура un maksšķeršanas vietas maksšķerniekiem un cilvēkiem, kuri vēlas atpūsties pie ūdeņiem.

Sēļu sētā "Gulbjī" pie viesiem jau ir pierasts, jo skatīt daudzus interesantos objektus te ierodas tuvi un tāli. Saimniece mūs sagaida latvieša goda drānās, kas pieaisa aci un sirdi. "Gulbjī" ir apskates saimniecība, tās īpašnieki lepojas ar dzimtas sētu. Skrējāni te mitinās jau piektajā paaudzē. Ir izveidots seno darbarīku un sadzīves priekšmetu muzejs, jo visas senās lietas (arkli, kubulīni, zirgu loki u.c.) ir pašu saimnieku darinātas. Ir iekopts skaists dārzs

ar pamatīgu ziemciešu kolekciju. Skrējāni ir konkursa "Sējējs" 2008. gada laureāti nominācijā "Ģimene lauku sētā".

Iebraucot Asares pagasta "Siliņos", pārsteidza balto, skaisto Šarolē šķirnes lopu ganāmpulks – skats tiešām iespaidīgs, kad blakus ganās pamatīgu izmēru 60 baltas govīs un teļi! Saimniece Valentīna Čāmāne laipni izrāda savu saimniecību, kur uzcelta jauna, moderna viesu māja, pirts. Viss glieti sakopts un sakārtots.

Turpat Asarē apmeklējām arī z/s "Amuri", kur Gita Liepa nodarbojas ar garšaugu, tēju, ogu un sēņu kaltēšanu. Tika izrādīts nesen iegādātais žāvētājs. Šeit — vienīgajā vietā Latvijā — audzē zemeņu, šokolādes un banānu mētras. Tas mums bija patīess pārsteigums un eksotika. Z/s pamatā nodarbojas ar gaļas ražošanu, bet kā papildu nozare ir attīstīta garšaugu audzēšana. Vairākus gadus atpakaļ te audzēja 1500 zosu. Var tikai apbrīnot šīs saimes uzņēmību un darbāsparu arī ne tik vieglajos dzīves brīžos. Brīvajā laikā dvēseles līdzsvaram top floristikas darbi un dažādas figūras no dabas materiāliem.

Aknistieši Nikolajs un Evita Curikovi, kam iepriekš nebija nekādas saimniekošanas pieredzes laukos, izraudzējušies sev piemērotu darbošanās veidu — aītkopi. Soli pa solim, izvīrnot sev arvien augstākus mērķus, ganāmpulks ir izkopts. Pašlaik viņu ganāmpulkā ir 280 Latvijas tumšgalves aītas. Gaļu realizē Vācijas tūrgum, jo tā ir izdevīgāk.

Tālāk mūsu ceļš veda uz Gārseni, jo uzzinājām, ka tur darbojas ļoti atraktīva un izdomas bagāta interešu kopa "Gārsenie-

● Sēļu sētas "Gulbjī" saimniece viesiem rādīja ne tikai sadzīves priekšmetu muzeju, bet arī ziemciešu kolekcijas.

šī". Kopas dalībnieki dzied, sporto, dejo, ceļo un nedaudz arī spēlē teātri. Vienmēr ar savu dalību aktīvi atbalsta visus rīkotos pasākumus. Pie pašvaldības durvīm mūs sagaidīja dāmas labākajos gados, kas ar savu atraktivitāti mūs priecēja ne sliktāk kā brīvdabas izrādē. Bijām gaidīti un lauku pavadijām ļoti sirsnīgā un jaukā gaisotnē. Apskatījām Gārsenes pili – vidusskolu, parku, barona Budberga piemiņai veltīto kapliču un kapavietu, Gārsenes baznīcā ērģeļu skanējumā dzirdējām "Pūt, vējiņi!". Tagad gaidīsim šos jaukos ļaudis pie sevis Saunas pagastā.

Izbraukuma dienu noslēdzām ar Zساس muižas kompleksa ap-

meklējumu. No 18. gadsimtā celstās Zساس muižas saglabājusās tikai klētis un zirgu stallis, tādēļ lielāku ievēribu par muižu ir izpelnījies pats parks ar ēnainām alejām, koku un krūmu grupām. Zساس stāstus mums zināja stāstīt viena no pagasta gidēm Rāisma Brandule – enerģiska un atklāta sieviete. Zаса iekļuvusi skaisto skatu kolekcionāru sarakstos. Pavisam Zساس parkā ir septiņi tiltiņi, un uz katra var vēlēties ko citu. Uz viena no tiltiņiem ko vēloties, citam zūdot pat atkarības... Kāda sieva vēlējusies, lai viņas vecis tajā dienā būtu skaidrā. Nākamajā dienā gidei stāstījusi: "Pirmo reizi mūžā viņš nebija piedzēries. Pat govi bija izslaucis un mani sagaidījis."

Lai smeltos idejas un gūtu pozitīvas emocijas, nekur tālu nav jābrauc, jo viss ir mums tepat blakus, jāprot vien ieraudzīt.

Pateicamies Preiļu novada domei un Saunas pagasta pārvaldei, un īpaši tās pārvaldniekam Raimondam Rubinam, par mums doto iespēju – vēltit dienu dvēseles un gara priekam, izraujoties kaut uz mirkli no ikdienas rūpestiem un steigas. Ar jaunu sparū varam turpināt darbu Latvijas un savai labklājībai.

I.Pauniņa, sabiedriskā centra "Nianse" dalībniece

LABU APETĪTI!

Pildīti ananāsi ar citronu saldējumu

500 g avenū 100 g pūdercukura 40 ml ruma vai konjaka 1 ēd. k. pūdercukura 500 g citronu saldējuma 50 g sasmalcinātu grauzdētu mandeļu, 1 liels ananāss.

Pagatavo mērci — avenes sasmalcina mikserī, pievieno pūdercukuru. Ananāsu gareniski pārgriež uz pusēm, uzmanīgi izņem mikstumu, izgriež kokainās daļas, sagriež gabaliņos un pilda vienā no ananāsa pusēm. Pārlej ar konjaku vai rumu, pārkaīsa pūdercukuru, uzmanīgi samaisa un ļauj 20 min. ievīlīties. Rotā ar saldējuma lodītēm, pārkaīsa ar mandeļem un pasniedz ar avenū mērci.

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

5. un 6. jūlijā Mēness Jaunavas zīmē. I Mēness fāze. Jauns Mēness.
 7. un 8. jūlijā Mēness Svaru zīmē. 7. jūlijā I Mēness fāze.

No 8. jūlija līdz 11. jūlijam augošs Mēness. II Mēness fāze.
 9., 10. jūlijā Mēness Skorpionā.
 11. jūlijā Mēness pāriet Strēlnieka zīmē.

5. jūlijā ieteicama viegli sagremoājama barība. Laba diena, lai atrisinātu ieilgušus strīdus, lūgtu piedošanu.
 5. un 6. jūlijs istās dienas matu kopšanai, griešanai.
 Savukārt 7. un 8. jūlijā jāpievēršas skaistumkopšanai, ādas tīrīšanai, sejas maskām, manīķīram.
 8. jūlijā nebrokastojam, bet līdz 11.00 dzeram tīru ūdeni.
 9. un 10. jūlijā istās dienas, lai baudītu pirti, masāžas un koptu ķermeni.

10. jūlijs — Septiņu brāļu diena. Ja šajā dienā spīd saule, tad tā spīdēs septiņas dienas no vietas, ja Septiņu brāļu diena līst, tad līs vai nu septiņas dienas vai arī septiņas nedēļas, bet līdz Annām jeb 26. jūlijam lietūs noteikti lišot, vēsta tautas ticējums.

